

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV MANAGEMENTU

INSTITUTE OF MANAGEMENT

ZHODNOCENÍ FINANČNÍ SITUACE VYBRANÉHO DRUŽSTVA

EVALUATION OF FINANCIAL SITUATION OF A CHOSEN COOPERATIVE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Jaromír Zůna

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

RNDr. Zuzana Chvátalová, Ph.D.

BRNO 2017

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav managementu
Student: **Jaromír Zůna**
Studijní program: Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika a procesní management
Vedoucí práce: **RNDr. Zuzana Chvátalová, Ph.D.**
Akademický rok: 2016/17

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Zhodnocení finanční situace vybraného družstva

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod
Vymezení problému a cíle práce
Teoretická východiska práce
Analýza problému a současné situace
Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Hlavním cílem práce je zhodnotit finanční situaci družstva Mechanika Prostějov 97 na základě technické analýzy a posoudit efektivitu jeho hospodaření za sledované období let 2011 až 2015.

Základní literární prameny:

BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I.: Jak posoudit finanční zdraví firmy. 2 vyd. Praha: Management Press, 1995, 194 s. ISBN 80-8560-80-2.

KISLINGEROVÁ, EVA A KOL.: Manažerské finance. 2. Přepřacované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, 745 s. ISBN 978-80-7179-903-0.

ČERNÁ, A., DOSTÁL, J., SŮVOVÁ, H., ŠPAČEK, E., HUBÁLEK, K.: Finanční analýza, 1. vyd. Praha: Bankovní institut, a.s., 1997, 304 s. ISBN neuvedeno.

SEDLÁČEK, J.: Finanční analýza podniku. 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2009, 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2016/17

V Brně dne 28.2.2017

L. S.

doc. Ing. Robert Zich, Ph.D.

ředitel

doc. Ing. Et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.

děkan

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na zhodnocení finanční situace vybraného družstva s pomocí vybraných metod finanční analýzy. Specifikuje metody finanční analýzy, které posléze aplikuje na vybraný podnik a obsahuje i návrh ke zlepšení finanční situace podniku.

Abstract

The bachelor's thesis deals with the evaluation of a financial situation of a chosen cooperative with the help of selected financial analysis methods. The thesis specifies the selected financial analysis methods which are then applied to the chosen venture and also includes measures for improved financial health of the enterprise.

.

Klíčová slova

externí finanční analýza, poměrové ukazatele, majetková a kapitálová struktura, účetní výkazy

Key words

external financial analysis, financial ratios, asset and capital structure, financial statements

Bibliografická citace

ZŮNA, J. *Zhodnocení finanční situace vybraného družstva*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2017. 98 s. Vedoucí bakalářské práce RNDr. Zuzana Chvátalová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 26. května 2017

podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval RNDr. Zuzaně Chvátalové, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této práce.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA PRÁCE	11
1.1 Zvolené metody zpracování bakalářské práce.....	11
1.2 Zvolený postup zpracování bakalářské práce.....	12
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	14
2.1 Družstvo	14
2.1.1 Charakteristika družstva	14
2.2 Finanční analýza a její význam	15
2.2.1 Zdroje informací finanční analýzy	15
2.2.2 Silné a slabé stránky finanční analýzy.....	18
2.3 Zainterесované strany finanční analýzy	19
2.4 Metody finanční analýzy	21
2.5 Ukazatele	24
2.5.1 Extenzivní (absolutní) ukazatele	25
2.5.2 Intenzivní (relativní) ukazatele	27
2.6 Analýza soustav ukazatelů	39
2.6.1 Bankrotní model	39
2.6.2 Bonitní model	41
2.7 Strategická analýza.....	43
2.7.1 Analýza SWOT	43
3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	45
3.1 Představení družstva Mechanika Prostějov 97	45
3.2 Analýza majetkové struktury družstva	47
3.3 Analýza kapitálové struktury družstva.....	51
3.4 Analýza výkazu zisku a ztráty	54
3.5 Zhodnocení rozdílových ukazatelů	59
3.6 Analýza poměrových ukazatelů	60
3.7 Ukazatele aktivity.....	62
3.8 Ukazatele likvidity	66
3.9 Ukazatele zadluženosti	68

3.10 Provozní (výrobní) ukazatele	69
3.11 Analýza soustav ukazatelů	71
3.12 Analýza SWOT	74
3.13 Shrnutí výsledků analýzy družstva mechanika prostějov 97.....	75
4 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ	81
ZÁVĚR	89
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	90
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	93
SEZNAM GRAFŮ	94
SEZNAM OBRÁZKŮ	95
SEZNAM TABULEK	96
SEZNAM PŘÍLOH.....	98

ÚVOD

Podstatným znakem dnešní doby je díky exponenciálnímu růstu neustálá akcelerace změn ve všemožných oblastech lidské společnosti. Zvyšování dynamiky společensko – ekonomického vývoje na úrovních politické a ekonomické moci, demografického vývoje, klimatických podmínek, technologií a konzumní společnosti zaměřené na výkon, vede ke stále vyšším nárokům na jednotlivce i podnikatelské subjekty. Schopnost adaptovat se na kontinuální proces změn a pružně reagovat na trendy musí být zabudováno v kapacitách podniku bez ohledu na převládající obor činnosti, pokud chce v tržních podmínkách uspět.

Oblast podnikání, vyznačující se vysokou konkurencí, vyžaduje jiné přístupy, než tomu bylo dříve. Podniky musejí rozvíjet své schopnosti, které mu umožní se na trhu pružně pohybovat, realizovat své obchodní a další záměry, udržet si strategickou iniciativu a získat tím výhodu nad svými konkurenty. Musí být tedy více komplexní. Komplexita předznamenává úspěch, její ztráta znamená zánik. Předmětem zájmu společností je proto hledání optimálních cest pro zajištění stabilního rozvoje podniku v dlouhodobé perspektivě vedoucího k úspěchu, dosažení projektovaných ambicí a predikované úrovně complexity.

Otázkou zůstává, nakolik lze důvěřovat dostupným odhadům a informacím obklopující ekonomické prostředí. Jedním z hlavních východisek strategického rozhodování je hluboká znalost finanční situace podniku. Umožňuje správnou volbu nástrojů a procesů, které mají následně zajistit dosahování aktuálních, střednědobých, případně i dlouhodobých cílů. Samotný proces finančního řízení se tak stává jednou z nejpodstatnějších složek řízení celého podniku a finanční analýza základním nástrojem ke zhodnocení finanční situace podniku. Škála užívaných metod při jejím zpracování je široká. Z pohledu provedení lze členit finanční analýzu na interní, prováděnou vlastními zdroji podniku, nebo takovou, která je prováděna externími subjekty. V běžném provozu je nezbytné provádět finanční analýzu nejméně jedenkrát do roka, aby bylo možné napravit případné poruchy v ekonomickém řízení podniku. Pro potřeby bakalářské práce byla využita externí finanční analýza vycházející z veřejně dostupných informací

o podniku (družstvu) a jeho účetních výkazů, na jejichž základě budou vyvozovány závěry o finančním hospodaření a fungování družstva.

Předmětem problematiky řešené v bakalářské práci je zhodnocení finanční situace družstva Mechanika Prostějov 97. Název podniku indikuje rok 1997, ve kterém bylo družstvo založeno. Od svého vzniku se družstvo Mechanika Prostějov 97 vzhledem k zajímavému výrobnímu programu, úrovni technologického vybavení a kombinaci strojové, umělecké a náročné ruční práce, společně potřebných k provedení finálních výrobků, poměrně úspěšně rozvíjí. Družstvo se specializuje na výrobu medailí, pamětních mincí a odznaků, raznic, maticí, razítek, pohárů, dárkových a reklamních předmětů a dalších výrobků vyráběných pomocí různých grafických technik, polepem, rytinou a gravírováním. Součástí výrobního programu je rovněž vázání a šití dokumentů a publikací (viz obrázek 1).

Obr. 1: Ukázka výrobního programu družstva (Převzato ze¹)

Družstvo se od konce 90. let nachází v poměrně příznivém podnikatelském prostředí. Mezi pozitivní změny v systémovém okolí lze bezesporu zařadit proces profesionalizace bezpečnostních sborů, vstup do NATO a Evropské unie (EU), participaci České republiky (ČR) v akcích na udržení a prosazení míru ve světě a budování novodobých tradic útvarů a zařízení. Mechanika Prostějov 97 volbou svého výrobního programu správně odhadla potenciál trhu a během dvou desetiletí se stala pro řadu odběratelů spolehlivým a respektovaným obchodním partnerem. Mezi hlavní odběratele patří Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo obrany ČR, Armáda České republiky, Ozbrojené síly Slovenské republiky, součásti Policie České republiky, Vězeňská služba České republiky, ČEZ,

¹ MECHANIKA PROSTĚJOV 97. O družstvu. *Mpv97.cz* [online]. ©2009 [cit. 2017–05–10]. Dostupné z: <http://mpv97.cz/>

SKANSKA, orgány místní samosprávy, vzdělávací instituce a další. Družstvo Mechanika Prostějov 97 patří k zavedeným podnikům na trhu v tomto segmentu výroby, jehož cíloví zákazníci jsou rozprostřeni mezi bezpečnostním, veřejným i privátním sektorem.

Téma zhodnocení finanční situace společnosti, neboli finanční analýzu podniku jsem si vybral ze dvou důvodů. Prvním důvodem je můj všeobecný zájem o fungování společnosti, zejména pak její finanční řízení. Druhým důvodem je velmi dobré pracovní uplatnění se zajímavým finančním ohodnocením. Z mého pohledu jsou znalosti o fungování společnosti tedy nejen zajímavé, ale i přínosné.

1 CÍL A METODIKA PRÁCE

Hlavním cílem práce je zhodnotit finanční situaci družstva Mechanika Prostějov 97 na základě finanční analýzy a posoudit efektivitu jeho hospodaření za sledované období roků 2011 až 2015. Provedená analýza poslouží jako výchozí bod k vyhodnocení a posouzení finanční situace daného podniku. Díky zjištěným informacím rozhodnu, zda vybraná společnost správně alokuje své prostředky, či nikoliv. V obou případech navrhnou určitá doporučení pro zlepšení finanční situace podniku a identifikuji nejdůležitější faktory ovlivňující výši výsledku hospodaření výrobního družstva Mechanika Prostějov 97.

1.1 Zvolené metody zpracování bakalářské práce

Na základě provedené technické analýzy byla formulována následující výzkumná otázka:

Zda správně a jakým způsobem by měla vybraná společnost případně zlepšit využívání svých finančních prostředků pro zlepšení finanční situace podniku.

Hlavní hypotéza:

Přestože družstvo Mechanika Prostějov 97 disponuje perspektivním výrobním programem a finanční stabilitou, lze využít příznivého vývoje na trhu a dosáhnout zlepšení ekonomických výsledků. K tomu lze využít předvídatelné chování státního sektoru. Na základě identifikace nejdůležitějších faktorů ovlivňujících výši výsledku hospodaření družstva Mechanika Prostějov 97 navrhnou doporučení pro zlepšení finanční situace podniku.

Uvedená hypotéza práce bude ověřována s využitím následujících metod:

Participační pozorování je základní metodou terénního výzkumu, kdy se pozorovatel přímo účastní reálného zkoumání daného subjektu (družstva) a podílí se na jeho činnostech. Podmínkou je, aby zkoumaný podnik tuto funkci umožnil pozorovateli a nebyly by při jejím vykonávání narušeny zkoumané procesy².

² MOLNÁR, a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. 2012, s. 40-41

Obsahová analýza dokumentů se využívá především v těch situacích, kdy nelze zajistit trvalý přístup k předmětu výzkumu³.

Metoda kvalitativního výzkumu je metodou, která se zabývá také popisem procesů, vztahů, okolností, systémů a interpretací a zobecněním příslušných teorií⁴.

Komparativní metoda je cenným nástrojem pro srovnávání daných situací, které jsou již známy. Používá se především ve společenských vědách, mimo jiné pro omezené možnosti použití experimentálních metod⁵.

Syntéza je metodou, kdy z poznatků získaných v průběhu analýzy dochází k propojení souvisejících skutečností do logických celků⁶.

1.2 Zvolený postup zpracování bakalářské práce

Pro splnění cíle bakalářské práce využiji externí analýzu, která se zpracovává výhradně s využitím veřejně dostupných informací. Vzhledem k tomu, že se v případě Mechaniky Prostějov 97 jedná o družstvo, má povinnost zveřejňovat účetní, finanční a další informace, které jsou potřebné k vypracování finanční analýzy.

Ke zpracování bakalářské práce jsem zvolil následující metodologický postup:

- shromáždění potřebných informačních zdrojů a podpůrné literatury,
- studium získaných informací a jejich přiřazení k jednotlivým kapitolám bakalářské práce,
- provedení rozboru finanční situace podniku, definování jeho silných a slabých stránek,
- provedení rozboru finanční situace podniku pomocí vertikální a horizontální analýzy za účelem určení hlavních ukazatelů využitelných pro vyhodnocení finanční situace podniku,

³ MOLNÁR, a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. 2012, s. 42

⁴ tamtéž, s. 42

⁵ tamtéž, s. 40–41

⁶ tamtéž, s. 26

- určit ukazatele poměrové (rentability, aktivity, likvidity a ukazatele kapitálového trhu) a ukazatele zadluženosti a provést jejich výpočet,
- provedení analýzy dat a predikce budoucího vývoje,
- vypracování doporučení pro zlepšení hospodaření a finanční situace podniku.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Pojmový slovník je základem každého vědního oboru, nebo oboru lidské činnosti. Vedle vymezení základních pojmů je pro potřeby bakalářské práce, v níž je řešena aplikace finanční analýzy, také nezbytné vymezit její hlavní teoretická východiska. Hlavním cílem této části práce je čtenáře seznámit s komplexností finanční analýzy a zasvětit je tak do její problematiky. První část kapitoly bude věnována charakteristice družstva jakožto podnikatelského subjektu a finanční analýzy včetně jejího významu. Budou zde také popsány potřebné vstupy ke zpracování finanční analýzy, jejich slabá místa, a v neposlední řadě i skupiny mající zájem na výsledcích finanční analýzy. Další část práce se bude zabývat metodami a množinou ukazatelů finanční analýzy s následným zaměřením na analýzu soustav vybraných ukazatelů. Poslední část práce bude zaměřena na strategickou analýzu společnosti.

2.1 Družstvo

Družstvo, dříve též společenstvo, je forma sdružování předem neuzavřeného počtu osob za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob či podnikání. Družstvo může zajišťovat hospodářské, sociální nebo jiné potřeby svých členů⁷.

2.1.1 Charakteristika družstva

Firma družstva musí obsahovat označení „družstvo“. Družstvo musí mít nejméně pět členů (fyzických osob), nebo dvě právnické osoby. Družstvo je právnickou osobou a ručí celým svým majetkem. Členské vklady tvoří základní kapitál, který musí mít výši minimálně 50 000 Kč. Družstvo vzniká zápisem do obchodního rejstříku a jeho statutárním orgánem je představenstvo. Nejvyšším orgánem je členské chůze, která se musejí konat minimálně jednou ročně. Kontrolní komise pak kontroluje činnost družstva. Základním dokumentem jsou stanovy, jejichž přípravě je třeba věnovat velkou pozornost.

⁷ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*. 1. vyd. Praha, 2009, s. 27

Stanovy jsou dokumentem, podle kterého se řídí chod družstva, řeší se podle nich případné spory a měly by být i dokumentem, který poskytne návod na řešení veškerých problematických situací, které se mohou v jeho činnosti objevit⁸. Družstvo může být bytové, spořitelní a úvěrové, výrobní, solidární, stavební, zemědělské, nebo spotřební (obchodní)⁹.

2.2 Finanční analýza a její význam

„Finanční analýza je rozbor údajů o podniku, jejichž hlavním zdrojem je účetnictví.“¹⁰

Existuje celá řada definic finanční analýzy. Pro potřeby tématu řešeného v obsahu bakalářské práce je však důležité vědět pouze to, že se jedná o soubor činností, jež mají za cíl zjistit a správně vyhodnotit finanční situaci podniku. Je to nástroj, který patří mezi základní dovednosti každého finančního manažera, který mu poskytuje zpětnou vazbu a umožňuje odhalit chyby ve finančním hospodaření¹¹. Poznatky pak slouží jak pro strategické, tak i pro taktické rozhodování o investování a financování podniku. Závěry využívá celá řada zainteresovaných stran, zejména pak investoři, konkurenti, vrcholový management, vlastníci společností a zaměstnanci. Uživatele a zainteresované strany budou řešeny v následující kapitole. V poslední době také roste tlak na správnost a dostupnost zveřejňovaných dokumentů i na celkovou informační otevřenost společností¹².

2.2.1 Zdroje informací finanční analýzy

Pro vypracování finanční analýzy se jako elementární zdroje dat využívá účetnictví a účetní výkazy, tedy rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz cash flow (CF), jinak výkaz

⁸ ŠVANDOVÁ, E., ŠTĚPÁNKOVÁ, E., TALPOVÁ, S. *Ekonomika malých a středních podniků*, 2011, s. 44

⁹ tamtéž, s. 44

¹⁰ SŮVOVÁ, H. A kol. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*, 2000, s. 15

¹¹ Hrdý, M., Horová, M. *Finance podniku*, 2009, str. 118

¹² KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 31

peněžního toku¹³. Kromě dat účetních můžeme použít i data neúčetní, mezi která se řadí veškeré zdroje z okolí podniku a jeho prostředí. Jaké zdroje použijeme, závisejí na vytyčeném cíli finanční analýzy a subjektu, pro který je určena¹⁴.

Data lze rozdělit do tří hlavních skupin, a sice na:

1) Účetnictví

- data obsažená v účetních výkazech (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow),
- data z výročních zpráv podniků (obsahuje vyjma účetních výkazů i jejich přílohy),
- auditorské zprávy¹⁵.

2) Ostatní data podnikového informačního systému

- statistické výkazy a operativní evidence,
- vnitřní směrnice,
- mzdové a navazující předpisy¹⁶.

3) Externí data

- odborný tisk,
- obchodní rejstřík,
- statistická ročenka¹⁷.

Jelikož se jedná o externí analýzu vybraného družstva, budou k jejímu vypracování použity především veřejně dostupná data z výročních zpráv družstva. To znamená data z rozvahy, výkazu zisku a ztráty, výkazu cash flow a příloh k účetním výkazům obsažených ve výročních zprávách podniků.

Rozvaha zachycuje formou bilance stav a strukturu majetku podniku (aktiva) a zdrojů, z jakých byla aktiva financována (pasiva) k určitému časovému okamžiku při dodržení

¹³ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 38

¹⁴ ČERNÁ, A., DOSTÁL, J., SŮVOVÁ, H., ŠPAČEK, E., HUBÁLEK, K. *Finanční analýza*. 1997, s. 39

¹⁵ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 17

¹⁶ tamtéž, s. 17–18

¹⁷ tamtéž, s. 17–18

rovnice $AKTIVA = PASIVA$ ¹⁸. Většinou se rozvaha sestavuje k poslednímu dni daného období (roku), ale můžeme se setkat i s rozvahou pololetní či čtvrtletní¹⁹. Rozvaha může být použita i jako informační model pro ekonomicko – matematické modelování finančního zdraví společnosti²⁰.

Výkaz zisku a ztráty (VZZ) informuje o nákladech a výnosech vzniklých podnikatelskou činností za dané účetní období, po jejichž odečtení dostaneme výsledek hospodaření (VH). Při kladném VH se jedná o zisk, při záporném pak o ztrátu. Na rozdíl od rozvahy, která zobrazuje údaje k určitému okamžiku, podává výkaz zisku a ztráty přehled o údajích vztahujících se k danému období. Náklady představují budoucí výdaje firmy, zatímco výnosy jsou doposud neobdržené příjmy. Forma výkazu lze vyjádřit dvěma způsoby, tj. horizontálně, nebo vertikálně. U horizontální formy jsou náklady a výnosy zobrazeny odděleně, kdežto u vertikální jsou přiřazeny podle oblasti činnosti²¹.

Výkaz cash flow, také výkaz peněžního toku, podává přehled o skutečně přijatých příjmech a výdajích v daném účetním období. Jejich rozdílem pak dostaneme výslednou hodnotu cash flow vyjadřující nárůst nebo ztrátu peněžních prostředků v daném období²².

Výroční zpráva je dokument podávající přehled o finanční situaci a hospodaření sestavený konkrétní společností. Většinou obsahuje rozvahu, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow a přílohy k účetním výkazům. Společnosti zapsané do obchodního rejstříku jsou zavázány zveřejňovat účetní závěrku i výroční zprávu. Ve výročních zprávách dále nalezneme například informace o předpokládaném vývoji činnosti subjektu, o aktivitách v oblasti výzkumu a vývoje, o aktivitách podniku v zahraničí či skutečnostech, které nastaly až po dni sestavení rozvahy, a které jsou natolik významné, že je třeba je uvést ve výroční zprávě²³.

¹⁸ DLUHOŠOVÁ, D.: *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2008, s. 49

¹⁹ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 29–32

²⁰ KULIKOVA, L.I., GARYNTSEV, A.G., GAFIEVA, G.M. *The Balance sheet as information model*. 2015

²¹ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 49

²² tamtéž, s. 51

²³ tamtéž, s. 55

Účetní přílohy doplňují informace k účetním výkazům, jako jsou rozvaha a výkaz zisku a ztráty. Hlavní úlohou příloh je podat přesný obraz o položkách majetku, závazků, vlastním kapitálu, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření. Účetní přílohy jsou důležité především pro externí uživatele²⁴.

2.2.2 Silné a slabé stránky finanční analýzy

Finanční analýzy nemají jednotná pravidla. Každý ekonom či analytik, bude provádět pravděpodobně finanční analýzu trochu odlišně a bude vycházet ze svých zkušeností a zvyklostí země, ve které působí. Jsou zde obvyklé postupy, které vycházejí z logiky potřeb, nebo se zaměřují na nejčastější problémové oblasti. Proto se mnoho finančních expertů snaží vymyslet univerzální systém finančního hodnocení podniku, který by byl použitelný pouze s menšími úpravami v různých zemích a pro různé typy podniků²⁵.

Jednou z největších slabin všech účetních výkazů je skutečnost, že data zobrazují převážně stav z minulosti, a proto při jejich vyhodnocení již nemusí mít údaje odpovídající výpovědní hodnotu. Z tohoto důvodu je potřeba disponovat daty z více časových období, minimálně však ze dvou²⁶.

Slabou stránkou **rozvahy** jsou již zmíněné hodnoty z minulosti, které nezachycují současnou hodnotu položek podniku. Výsledné hodnoty jednotlivých položek aktiv a pasiv jsou ohodnoceny pořizovací cenou, která nereflektuje současnou hodnotu z důvodu pravidelných odpisů položek. K získání skutečné hodnoty se musejí používat odhady²⁷.

Výkaz zisku a ztráty zachycuje položky nákladů a výnosů vždy v období jejich realizace. Na druhé straně ale neuvádí, zda byly položky v tomto období skutečně uhrazeny²⁸. Vynaložené náklady podniku zpravidla nikdy nebývají uhrazeny ve stejném období.

²⁴ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 31

²⁵ DOUCHA, R. *Finanční analýza podniku*. 1996, s. 19 – 21

²⁶ BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví podniku*. 1996, s. 23

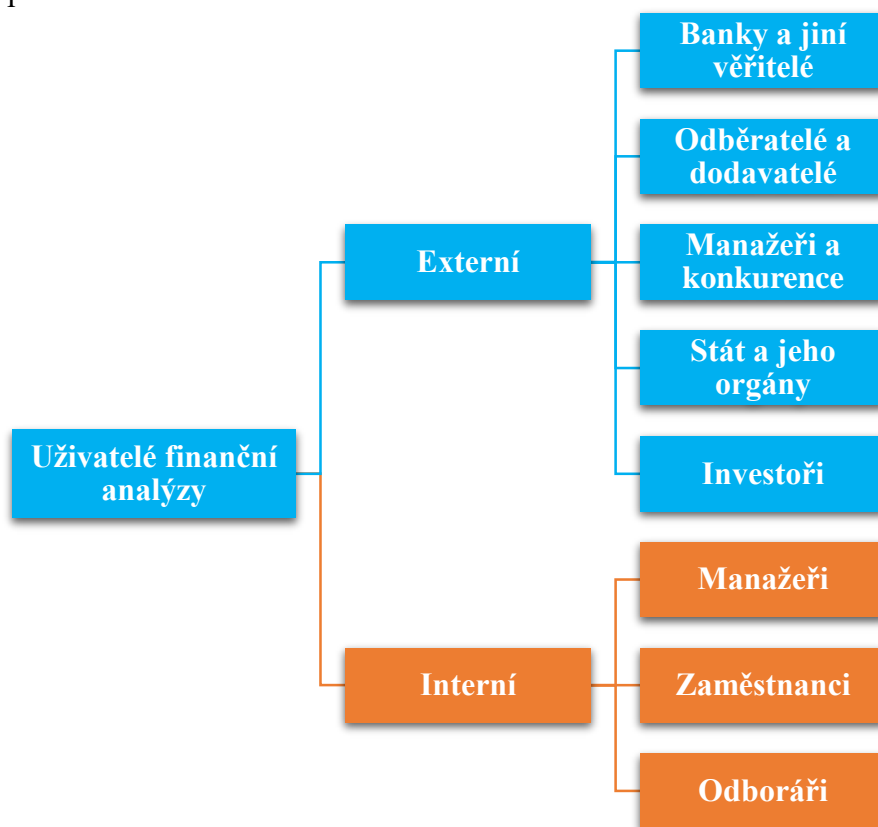
²⁷ tamtéž, s. 23

²⁸ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 51

Náklady a výnosy se tedy nerovnají hotovostním tokům (příjmy a výdaje), a proto se výsledný zisk liší od přesné částky, kterou podnik získal z výsledku hospodaření²⁹.

2.3 Zainterесované strany finanční analýzy

Finanční analýzu využívají pro své účely různé subjekty, přičemž každý z nich sleduje jiné zájmy. Z toho vyplývá existence rozsáhlého množství odlišných přístupů a pojetí finanční analýzy, což má za následek lišící se formulace jejího účelu a úkolů, které ovlivňují diferenciaci finančních analýz, a tím i použité metody a ukazatele³⁰. Elementární rozdělení uživatelů finanční analýzy je na externí a interní³¹. Podrobnější rozdělení pak můžeme vidět na obrázku č. 2.

Obr. 2: Uživatelé finanční analýzy (Upraveno dle²⁹)

²⁹ BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví podniku*. 1996, s. 23

³⁰ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 32

³¹ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 33

Banky a jiní věřitelé získávají informace z finanční analýzy k zjištění finanční situace dosavadního nebo případného dlužníka. Informace věřitelům pomáhají rozhodnout, zda danému subjektu poskytnout úvěr či nikoliv, případně pak v jaké částce a s jakými podmínkami³².

Odběratelé a dodavatelé (obchodní partneři) využívají informace získané z finanční analýzy ke správné volbě obchodních partnerů. Ve vztahu odběratel – dodavatel mají zájem na dobré finanční situaci obě strany v obchodním vztahu. Odběratelům jde o správný chod výroby, ideálně bez jeho zpomalení či případného přerušení, proto je důležité znát, zda bude dodavatel schopen dostát svým závazkům. Dodavatelé naopak sledují hodnoty likvidity, solventnosti a zadluženosti, aby mohly určit, zda je odběratel schopen hradit své závazky³³.

Manažeři (externí manažeři z konkurujících podniků) a konkurence používají výsledky z finanční analýzy zejména pro mezipodnikové srovnání podmínek a hodnot s vlastními hodnotami finanční analýzy³⁴.

Stát a jeho orgány kontrolují správnost údajů finančních analýz pro daňové účely. Dále používají informace pro statistická šetření, kontroly zaměřené na podniky se státní majetkovou strukturou, přerozdělování dotací a k přehledu o státních podnicích³⁵. Pro veřejný sektor pak slouží výsledky k posouzení perspektivy podniků z pohledu nabídky pracovních míst, účasti na rozvoji regionu nebo například jeho vlivu na ochranu životního prostředí³⁶.

Investoři (akcionáři a ostatní) jsou poskytovateli kapitálu podniku a zajímá je finanční výkonnost společnosti ze dvou důvodů. Prvním důvodem je skutečnost, že investoři chtějí mít dostatečné množství relevantních informací v souvislosti s fungováním podniku, rentability a rizikovosti pro rozhodování o investicích do podniku. Druhým důvodem je zjistit, jak podnik, respektive jeho management hospodaří s již investovaným kapitálem.

³² KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 33–34

³³ tamtéž, s. 34

³⁴ tamtéž, s. 34

³⁵ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 12

³⁶ tamtéž, s. 12

Tento důvod je důležitý zejména pro akciové společnosti, protože dochází k oddělení vlastnictví od řízení podniku³⁷.

Manažeři. U interních manažerů je využití celkem logické, a sice získání podkladů k učinění správných rozhodnutí ve věcech strategického a operativního řízení podniku. Manažeři podniků mají nejpravdivější obraz o fungování společnosti, protože mají přístup i k neveřejně dostupným informacím³⁸.

Zaměstnanci jsou interními uživateli finančních analýz, které zajímá stabilita společnosti z důvodu jistoty a budoucnosti jejich zaměstnání a potencionální mzdové a sociální možnosti. Stabilita podniku je zajímavá i z hlediska perspektivy zaměstnání³⁹.

Uvedené skupiny uživatelů zdaleka neobsahují veškeré subjekty mající zájem na výsledcích finanční analýzy daného podniku. Mezi další patří například daňoví poradci, analytici, různí makléři a širší veřejnost. Finanční analýza je proto velmi důležitý a rozmanitý nástroj, bez kterého si v dnešní době téměř nelze představit provoz podniku. Každý manažer podniku tak musí ovládat vypracování finanční analýzy a dovednosti s ní spojených, bez ohledu na zastávanou pracovní pozici⁴⁰.

2.4 Metody finanční analýzy

Metody finanční analýzy poskytují návod, jakým způsobem vyhodnotit položky účetních výkazů. Členění metod finanční analýzy může být různé. Dle Dluhošové (2008) se metody dělí na dvě základní podsoustavy, a to na deterministickou a matematicko – statistickou (viz obrázek 3 níže). První ze jmenovaných metod patří mezi primární prostředky pro standardní finanční analýzy podniků a využívá se k analýze vývojových trendů, zejména však pro kratší časové období. Analýzy citlivosti korigují výsledky finančních ukazatelů a zpravidla slouží k analýze nejistoty výsledků finanční analýzy podniku. Metody druhé kategorie slouží ke zjištění kauzálních závislostí a vazeb za

³⁷ KOVANICOVÁ, D., KOVANIC., P. *POKLADY skryté v účetnictví*. 1998, s. 11

³⁸ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 34

³⁹ tamtéž, s. 34

⁴⁰ tamtéž, s. 34

pomocí statistické pravděpodobnosti. Tyto metody vychází z dat za delší časové období. Základními pilíři jednotlivých metod (analýz) jsou ukazatele, které budou podrobněji rozebrány v následující kapitole (viz kapitola 2.5). V práci budou použity metody deterministické, vyjma analýzy citlivosti⁴¹.

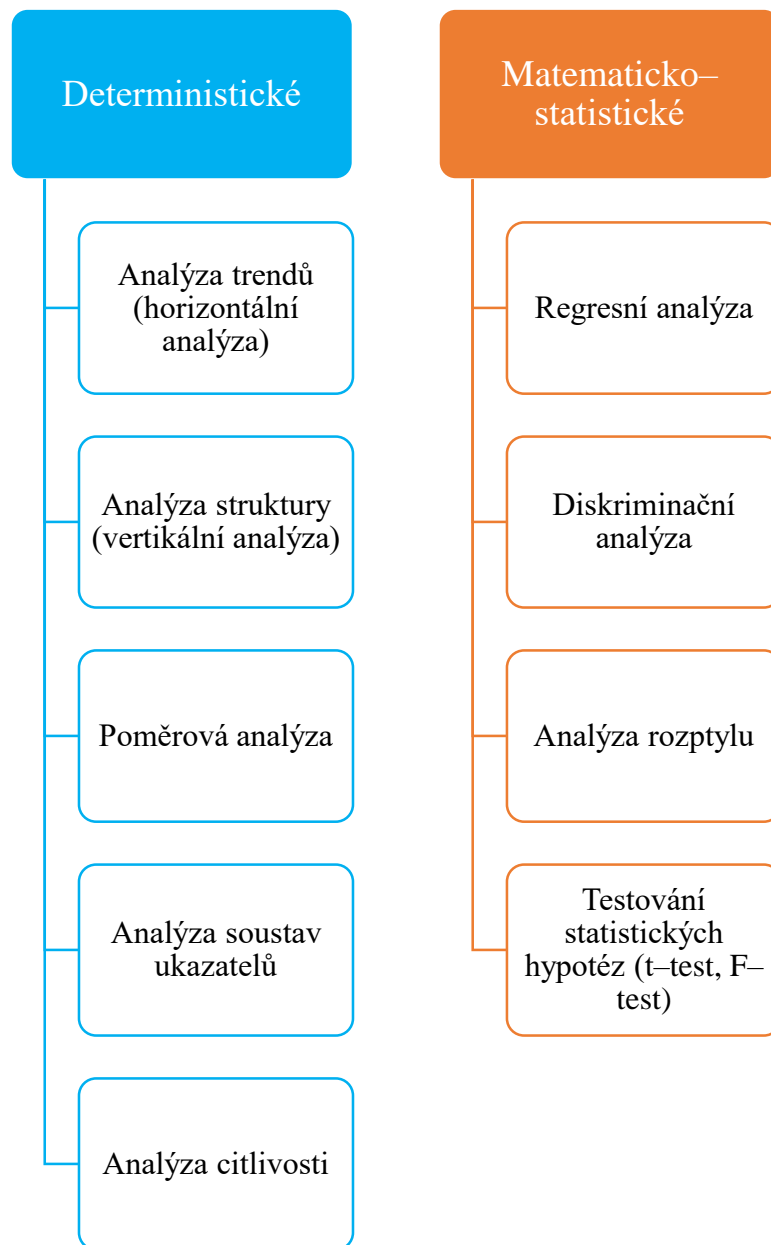
Klíčovou roli při zhodnocení finanční situace podniku hraje poměrová analýza (poměrové ukazatele), zatímco analýza rozdílových a absolutních ukazatelů sehrává roli vedlejší. Je to dáno jednak tím, že absolutní ukazatele, mezi které spadají i ukazatele rozdílové, nelze využít k mezipodnikovému srovnání a jednak jejich velikostí, která se odvíjí od velikosti dané firmy⁴².

Poměrová analýza obsahuje širokou škálu ukazatelů, které lze aplikovat nejen na rozvahu a výkaz zisku a ztráty, ale lze je kombinovat z účetních a tržních dat. U malých soustav se jedná přibližně o 10 až 12 ukazatelů, zatímco u rozsáhlejších to může být až několik desítek⁴³.

⁴¹ DLUHOŠOVÁ, D.: *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2008, s. 69

⁴² tamtéž, s. 69

⁴³ tamtéž, s. 71

Obr. 3: Členění metod finanční analýzy (Upraveno dle⁴²⁾)

⁴⁴ DLUHOŠOVÁ, D.: *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2008, s. 69

2.5 Ukazatele

Pojmem ukazatel se většinou má na mysli výsledek, neboli transformace dat dvou vstupních veličin na veličiny výstupní. Ukazatele finanční analýzy se člení na **absolutní (extenzivní)** ukazatele a **relativní (intenzivní)** ukazatele. Extenzivní ukazatele analyzují přímo položky účetních výkazů. Intenzivní pak vztahy dvou různých položek a jejich číselné hodnoty. Absolutní ukazatele tedy vyjadřují údaje přímo z účetních výkazů. Dále se dělí z hlediska času na **stavové**, které podávají přehled o stavu k přesnému časovému okamžiku a na **tokové**, jež udávají přehled o vývoji ukazatele za dané období⁴⁵. Rozdílem dvou ukazatelů extenzivních získáme další kategorii, kterou jsou ukazatele **rozdílové**⁴⁶. Intenzivní (relativní) ukazatele vyjadřují využití a změnu extenzivních ukazatelů. Pokud jsou při výpočtu použity extenzivní ukazatele se stejnou jednotkou, pak mluvíme o ukazatelích **stejnorodých**, v opačném případě se jedná o ukazatele **nestejnorodé**⁴⁷. Podrobné členění vidíme v tabulce 1. Jednotlivé ukazatele si rozebereme v několika následujících kapitolách.

Tab. 1: Členění ukazatelů finanční analýzy (Upraveno dle⁴⁸)

Extenzivní (objemové)				Intenzivní (relativní)	
stavové	rozdílové	tokové	nefinanční	stejnorodé	nestejnorodé
položky aktiv	čistý pracovní kapitál	cash flow	kvalifikace zaměstnanců	procentní	doby obratu
položky pasiv	čistý peněžní majetek	položky výsledovky	tržní podíl	vztahové	rychlost obratu
	čisté pohotové prostředky	trendy extenzivních ukazatelů	dlouhodobé kontrakty		ostatní

⁴⁵ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 120

⁴⁶ tamtéž, s. 123

⁴⁷ HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*, 2008, s. 56

⁴⁸ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 62

2.5.1 Extenzivní (absolutní) ukazatele

Absolutní ukazatele jsou stavové a tokové veličiny obsažené v účetních výkazech. Veličiny vyjadřující stav k určitému časovému okamžiku nazýváme stavové a najdeme je v rozvaze. Tokové veličiny pak vyjadřují vývoj za daný časový interval a nalezneme je ve výkazu zisku a ztrát a cash flow. Absolutní ukazatele se nejčastěji používají k analýze vývoje jednotlivých položek účetních výkazů (**horizontální** analýza) a k analýze struktury účetních výkazů (**vertikální** analýza)⁴⁹.

Horizontální analýza sleduje vztahy položek dvou účetních období a hodnotí jejich meziroční či pololetní vývoj, případně i vývojový trend za více období. K horizontální analýze se nejčastěji používají data přímo z účetních výkazů (rozvaha, výkaz zisku a ztráty)⁵⁰. Již z názvu je patrné, že horizontální analýza sleduje jednotlivé položky ve finančních výkazech po řádcích a jejich změny v čase. U více období se výsledky zapisují jak v absolutních hodnotách (absolutní změna), tak i v hodnotách procentuálních (relativní změna)⁵¹.

Výpočet horizontální analýzy:

- a) Absolutní změny se vypočítají jako rozdíl mezi absolutními hodnotami za předcházející a běžné období⁵².

$$\text{Absolutní ukazatel změny (rozdíl)} = Ukazatel_{i+1} - Ukazatel_i$$

- b) Procentní vyjádření změny se nazývá Index změny a získáme jej z následujícího vztahu.

$$\text{Index změny v \%} = \frac{Ukazatel_{i+1} - Ukazatel_i}{Ukazatel_i} \times 100 \%,$$

kde i je (přirozené) číslo a odpovídá období (většinou rok)⁵³.

⁴⁹ RŮČKOVÁ, P., *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2008, s. 41

⁵⁰ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 13–15

⁵¹ tamtéž, s. 13–15

⁵² KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 91

⁵³ tamtéž, s. 91

Vertikální (strukturální) analýza poukazuje na vztahy mezi finančními položkami daného roku a poměřuje podíl jednotlivých položek účetních výkazů k celkovému objemu^{54,55}. Vertikální analýza se nejčastěji používá pro analýzu rozvahy, výkazu zisku a ztráty a k analýze hotovostního toku. Při použití metody na účetní rozvahu se jako celkový objem (porovnávací veličina) nejčastěji bere bilanční suma (celková aktiva, celková pasiva). Při vertikální analýze výsledovky je volba porovnávací veličiny složitější a lze využít několik různých variant. Můžeme zvolit například celkový objem výnosů, nákladů či celkové tržby. Výběr porovnávací veličiny (položky) záleží na cíli, se kterým je samotná analýza prováděna, a na vzájemné souvislosti zkoumaných položek. Pro srozumitelnost výsledků a jejich vzájemnou srovnatelnost je nutné, aby byl ve všech zkoumaných obdobích používán stejný postup. Výsledky se zapisují v procentech⁵⁶. Při dodržení podmínek poskytuje vertikální analýza vývojový trend zkoumaných položek, což umožňuje srovnání nejen v různých obdobích, ale i v rámci sektoru mezi různými podniky⁵⁷.

Výpočet vertikální analýzy:

$$P_i = \frac{B_i}{\sum B_i} \times 100 \%,$$

kde P_i je podíl i -té položky (v %),

B_i – velikost i -té položky,

$\sum_n B_i$ – souhrn položek,

i – pořadové číslo položky⁵⁸.

⁵⁴ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 95

⁵⁵ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 17–19

⁵⁶ tamtéž, s. 18–20

⁵⁷ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 95

⁵⁸ tamtéž, s. 95

Rozdílové ukazatele

Označovány též fondy finančních prostředků, představují volné finanční prostředky podniku a jsou používány k hodnocení jeho likvidity. Jejich využití je však omezené vzhledem k tomu, že vyjadřují absolutní hodnoty vztahující se k rozvahovému dni. Jsou tak vhodné spíše k doplnění informací získaných z ukazatelů likvidity, které budou zahrnuty v následující kapitole (viz kapitola 2.5.2). Z tabulky 1 vyčteme, že mezi rozdílové ukazatele patří čistý pracovní kapitál, čistý peněžní majetek a čisté pohotové prostředky⁵⁹. Pro naše účely si postačíme pouze s ukazatelem čistého pracovního kapitálu, který bude sloužit pro doplnění informací z ukazatelů likvidity.

Čistý pracovní (provozní) kapitál patří mezi nejčastěji používané rozdílové ukazatele, který vyjadřuje disponibilní prostředky, které podnik může využít ke krytí svých závazků. Často je nazýván „ochranným polštářem“ pro případ neočekávaných výdajů. Pracovním (hrubým) kapitálem jsou na mysli oběžná aktiva, čistým pracovním kapitálem pak oběžná aktiva očištěná o krátkodobé závazky. Z toho tedy plyne následující vztah⁶⁰:

$$\text{Čistý pracovní kapitál} = \text{Oběžná aktiva} - \text{Krátkodobé závazky}$$

Čistý pracovní kapitál je částí oběžných aktiv, která je financována z dlouhodobých zdrojů, které jsou obvykle dražší. Podniku tak může jít buďto o maximalizaci jeho výše z důvodu dostatečného množství finančních prostředků pro krytí neočekávaných potřeb, nebo o jeho minimalizaci kvůli právě vyšším nákladům dlouhodobých zdrojů⁶¹.

2.5.2 Intenzivní (relativní) ukazatele

Jsou nazývány též ukazateli poměrovými. Charakterizují vzájemný vztah dvou položek z účetních výkazů pomocí jejich podílu. Aby měl takto vypočtený poměrový (intenzivní) ukazatel určitou vypovídací schopnost, musí existovat mezi položkami **vzájemná**

⁵⁹ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 97–98

⁶⁰ tamtéž, s. 98–99

⁶¹ tamtéž, s. 99

souvislost. Při výběru ukazatelů je třeba mít vždy na mysli cíl, kterého chceme analýzou poměrových ukazatelů dosáhnout. Poměrové finanční ukazatele se běžně vypočítávají vydělením jedné položky jinou položkou uvedenou ve výkazech. Výběr ukazatelů je podřízen účelu výpočtu. Poměrových finančních ukazatelů se postupem času vyvinulo velké množství a v některých případech je dokonce navrženo i několik různých ukazatelů pro hodnocení stejné charakteristiky finanční situace^{62,63}.

Mezi poměrové ukazatele patří:

- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele likvidity,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele tržní hodnoty,
- provozní (výrobní) ukazatele,
- ukazatele na bázi finančních fondů a cash flow^{64,65}.

Ukazatele rentability

*„Rentabilita je základní indikátor finančního zdraví podniku, označuje **schopnost podniku zhodnocovat vložené prostředky ve formě zisku.**“⁶⁶*

Obecně lze rentabilitu podniku řadit mezi jednu z nejpodstatnějších oblastí finanční analýzy vzhledem k její vypovídací schopnosti o finančním zdraví společnosti⁶⁷. Ukazatele rentability (výnosnosti, ziskovosti, příp. profitability) zobrazují sdružený vliv

⁶² HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 62

⁶³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 56

⁶⁴ tamtéž, s. 56

⁶⁵ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*, 2015, s. 53

⁶⁶ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 109

⁶⁷ tamtéž, s. 109

ukazatelů likvidity, aktiv a zadluženosti na výsledky hospodaření podniku⁶⁸. Vzhledem ke skutečnosti, že vstupní data ukazatelů rentability tvoří hodnoty jak z rozvahy, tak i z výkazu zisku a ztráty, patří do kategorie tzv. mezivýkazových poměrových ukazatelů⁶⁹.

Všechny ukazatele rentability sdělují, kolik Kč zisku podnik vygeneruje na 1 Kč jmenovatele⁷⁰. V čitateli se tedy uvažuje pouze jedna veličina, a to zisk, který může mít formu buď čistého zisku (EAT), nebo zisku provozního (EBIT). Jmenovatelem pak mohou být veličiny jako vlastní kapitál, celková aktiva či tržby. Výsledné hodnoty se uvádějí v procentech⁷¹.

Rentabilita celkových vložených aktiv (ROA) vyjadřuje výnosnost celkových aktiv, respektive jejich výnosovou míru. Ukazatel měří zisk s celkovými vloženými aktivy do podniku, přitom neuvažuje, z jakých zdrojů jsou aktiva financována (vlastní, cizí, krátkodobé, dlouhodobé). Při použití čistého zisku (EAT) je ukazatel vhodný pro srovnání podniků s odlišnou strukturou a podílem cizích zdrojů^{72,73}. Lze jej vyjádřit vztahem:

$$ROA = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Celková aktiva}}$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) udává výnosnost vlastního kapitálu, jinými slovy se jedná o ukazatel vyjadřující míru ziskovosti z vlastního kapitálu. Tento ukazatel je důležitý zejména pro vlastníky (investory, společníky), jelikož jeho participací zjišťují, zda jejich vložené prostředky přináší dostatečný zisk. Investoři zpravidla požadují vyšší výnosnost, než jakou by dostali při jiných alternativách (např. termínované vklady)⁷⁴. Výpočet lze provést prostřednictvím následujícího vztahu:

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

⁶⁸ BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví podniku*. 1996, s. 33

⁶⁹ ŽIVĚLOVÁ, I. *Podnikové finance*. 2007, s. 66–67

⁷⁰ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 42

⁷¹ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 62

⁷² tamtéž, s. 125

⁷³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 57

⁷⁴ tamtéž, s. 57

Rentabilita tržeb (ROS), neboli zisková marže, ziskovost tržeb, poměřuje čistý zisk s tržbami podniku a udává tak výnosnost tržeb podniku a jeho schopnost produkovat zisk při dané úrovni tržeb^{75,76}. Tvoří základ výkonnosti společnosti⁷⁷. Jeho výpočet zachycuje vztah:

$$ROS = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb} + \text{tržby z prodeje zboží}}$$

Nákladovost tržeb (1 – ROS) představuje jiné vyjádření celkových nákladů, a sice jako odhad rozdílu tržeb a zisku. Jeho výsledné hodnoty udávají, kolik Kč nákladů je třeba vynaložit na dosažení 1 Kč zisku⁷⁸. Vztah pro výpočet je následující:

$$1 - ROS = 1 - \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Tržby}}$$

Ukazatele aktivity

Jak už napovídá název, ukazatele aktivity určují, jak obchodní subjekt nakládá se svými aktivy. Podnik musí najít tu správnou rovnováhu, aby jich neměl více, či méně, než by potřeboval. Pokud má podnik více aktiv, než sám potřebuje, tak mu vznikají náklady na tyto aktiva a ztrácí část zisku. V opačném případě zase přichází o část zisku, který by mohl mít v důsledku vyšších tržeb⁷⁹.

Pomocí ukazatelů aktiv může tedy analytik zjistit, zda má obchodní subjekt vyvážený poměr aktiv vůči jeho ekonomickým a hospodářským aktivitám. Ukazatele aktivity používají údaje z rozvahy a z výkazu zisků a ztráty. Z tohoto důvodu se ukazatele aktivity, stejně jako ukazatele rentability, řadí k mezivýkazovým ukazatelům⁸⁰.

⁷⁵ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 59

⁷⁶ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 127

⁷⁷ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s.

⁷⁸ tamtéž, s. 59

⁷⁹ ŽIVĚLOVÁ, I. *Podnikové finance*. 2007, s. 62

⁸⁰ tamtéž, s. 63

Ukazatele aktivity mají dvojí podobu, a to podobu rychlosti obratu a doby obratu. Rychlost obratu udává, kolikrát se určitá složka aktiva přemění v peněžní prostředky za sledované období. Doba obratu vyjadřuje čas, za jaký se tato složka aktiva přemění. Záměrem podniků je tedy zvýšit počet obrátek a zároveň snížit dobu obratu⁸¹.

Obrat celkových aktiv patří mezi nejpoužívanější ukazatele aktiv. Ukazatel vyjadřuje, kolikrát se celková aktiva obrátí za sledované období (rok). Pokud je tento ukazatel při porovnání s oborovým průměrem nižší, doporučuje se odprodání některých aktiv nebo navýšení tržeb⁸². Ukazatel by měl dosahovat minimální hodnoty na úrovni 1⁸³. Vztah pro výpočet lze zapsat takto:

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva celkem}}$$

Vázanost celkových aktiv měří celkovou efektivitu aktiv. Vztah vypovídá o relativní výkonnosti, s níž firma využívá stálých aktiv s cílem dosáhnout tržeb. Čím nižší je tento ukazatel, tím lépe. Znamená to, že podnik expanduje, aniž musí zvyšovat finanční zdroje. Při hodnocení je třeba posuzovat vlivy používaného způsobu oceňování aktiv a metod odepisování⁸⁴. Ukazatel popisuje vztah:

$$\text{Vázanost celkových aktiv} = \frac{\text{Aktiva}}{\text{Roční tržby}}$$

Relativní vázanost celkových aktiv je obdobou předchozího ukazatele, přičemž v čitateli se namísto celkových aktiv používají stálá aktiva. Vypočítáme jej dle následujícího vztahu⁸⁵:

$$\text{Relativní vázanost celkových aktiv} = \frac{\text{Stálá aktiva}}{\text{Roční tržby}}$$

⁸¹ ŽIVĚLOVÁ, I. *Podnikové finance*. 2007, s. 63

⁸² BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví podniku*. 1996, s. 31

⁸³ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 47

⁸⁴ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2. aktualizované vyd., 2011, s. 61

⁸⁵ tamtéž, s. 61

Obrat zásob udává, kolikrát se každá položka zásob během roku prodá a opětovně uskladní. Pokud vykazuje ukazatel v porovnání s oborem lepší hodnoty, znamená to, že podnik nedisponuje zbytečně nelikvidními zásobami, které by vyžadovaly vyšší náklady⁸⁶. Pro očištění zásob o růst je užitečné použít průměrné stavy zásob, které získáme sečtením počátečního a konečného stavu zásob a jejich následným vydělením dvěma. Pro mezipodnikové srovnání se však průměrný stav zásob nepoužívá⁸⁷. Vztah zapíšeme takto:

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}}$$

Doba obratu zásob udává dobu (počet dní), po kterou jsou prostředky (oběžná aktiva) vázána v zásobách, neboli za kolik dní se zásoby obrátí. Ukazatel doby obratu zásob by měl vykazovat co nejnižší hodnotu. Pro přesnější výsledky lze opět použít průměrný stav zásob⁸⁸. Ukazatel je vyjádřen vztahem:

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby}} \times 360$$

Doba obratu vyjadřuje počet dní, po který je majetek vázán v pohledávkách. Jinak řečeno, za kolik dní inkasuje podnik platbu za své pohledávky. Zejména důležitá je úprava vztahu, respektive jeho zaměření pouze na obchodní pohledávky. Vztah pomáhá zjistit, zda podnik dodržuje obchodně úvěrovou politiku. Při této úpravě se namísto celkových pohledávek použijí pouze pohledávky z obchodních vztahů. Základní vztah se stanoví jako podíl pohledávek a denních tržeb podniku^{89,90} a má tvar:

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{Pohledávky}}{\text{Tržby}} \times 360$$

⁸⁶ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 48

⁸⁷ BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví podniku*. 1996, s. 30

⁸⁸ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 64

⁸⁹ tamtéž, s. 64

⁹⁰ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 126

Doba obratu závazků udává dobu (počet dní), za kterou podnik splácí své závazky, respektive dobu, na kterou dodavatelé poskytlí podniku obchodní úvěr. Vyjadřuje tedy platební morálku vůči dodavatelům. Jelikož se jedná o stavový údaj, je opět vhodné k výpočtu použít průměrný stav závazků. Znovu platí, že je významnější jeho forma zaměřená pouze na obchodní závazky, kdy namísto celkových závazků použijeme závazky z obchodních vztahů. Hodnoty ukazatele by v ideálním případě měly vykazovat stabilní trend^{91,92}. Vztah lze zapsat:

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{Závazky}}{\text{Tržby}} \times 360$$

Ukazatele likvidity

Obecně lze likviditu definovat jako schopnost podniku přeměnit svá oběžná aktiva na finanční prostředky a pomocí nich hradit veškeré splatné (krátkodobé) závazky. Likvidnost podniku pak vyjadřuje rychlost přeměny jednotlivých majetkových položek do hotovostní formy^{93,94}.

V praxi bylo zavedeno členění ukazatelů likvidity na tři stupně v závislosti na likvidnosti položek dosazovaných do čitatele jednotlivých vzorců⁹⁵.

Členění je následující:

- běžná likvidita (likvidita 3. stupně),
- pohotová likvidita (likvidita 2. stupně),
- peněžní či okamžitá likvidita (likvidita 1. stupně)⁹⁶.

⁹¹ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 126

⁹² DLUHOŠOVÁ, D.: *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2008, s. 26

⁹³ tamtéž, s. 23

⁹⁴ KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2007, s. 45

⁹⁵ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2. aktualizované vyd., 2011, s. 66

⁹⁶ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 115

Běžná likvidita (likvidita 3. stupně) udává, kolikrát „překryjí“ oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. Vyjadřuje tak schopnost firmy uhradit své krátkodobé závazky (závazky splatné do jednoho roku). Ze vzorce je podstatné vyjmout dlouhodobé pohledávky. Doporučené hodnoty běžné likvidity se považují v rozmezí od 1,5 do 2,5, hodnoty vyšší než 4 mohou naznačovat neefektivní využívání kapitálu. Vše však záleží na konkrétním oboru podniku⁹⁷. Pro popis je využit vztah:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Pohotová likvidita (likvidita 2. stupně) vyjadřuje schopnost podniku hradit krátkodobé závazky oběžnými aktivy očištěnými od jejich nejméně likvidní složky, tedy zásob. Je vhodné vyloučit z čitatele nedobytné pohledávky a pohledávky po lhůtě splatnosti. Doporučené hodnoty se uvádějí v intervalu 1,0 – 1,5, kdy se hodnota 1,0 bere jako hodnotou mezní, což znamená, že výsledná hodnota pohotové likvidity by měla být vyšší než 1,0^{98,99}. Vztah lze vyjádřit:

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Peněžní likvidita (likvidita 1. stupně) udává schopnost podniku hradit své krátkodobé závazky pomocí nejlikvidnějších položek oběžných aktiv. Krátkodobý finanční majetek obsahuje peníze v hotovosti a na běžných účtech, šeky, směnky a cenné papíry s lhůtou splatnosti do jednoho roku. Vzhledem k tomu, že z externí analýzy nejsme schopni získat informace o okamžitě splatných závazcích, bude namísto okamžité likvidity použita likvidita peněžní, která pracuje s krátkodobými závazky. Doporučená výše hodnot by se měla nacházet v rozmezí od 0,2 do 0,5. Někdy se též uvádí rozmezí od 0,2 až do 1,0 či

⁹⁷ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 115

⁹⁸ tamtéž, s. 116

⁹⁹ BARAN, D., PASTÝR, A., BARANOVÁ, D. *Financial Analysis of a Selected Company*. 2016

od 0,2 do 0,7. Vyšší hranice rozmezí se však považují za mezní^{100,101,102}. Vztah lze zapsat následujícím způsobem:

$$\text{Peněžní likvidita} = \frac{\text{Krátkodobý finanční majetek}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti posuzují finanční stabilitu společnosti. Využívání cizích zdrojů může přinést řadu výhod pro společnost. Pokud firma vykazuje zisk z vypůjčených peněz, znamená to, že jsou její náklady z vypůjčených peněz (úroky) nižší, než jejich výnos, čímž se násobí výnos vlastního kapitálu. Akcionáři (investoři, společníci) si v případě zadlužení společnosti mohou uchovat kontrolu nad podnikem, protože dluh nesnižuje jejich procentuální podíl. Pokud akcionáři poskytují pouze malou část veškerého kapitálu, přenášejí tak riziko v podstatě z větší části na věřitele¹⁰³.

Na druhou stranu pokud nastane situace, kdy obchodní subjekt začne mít vyšší finanční náklady, než výnosy, může se stát, že bude mít podnik problémy se splácením závazků, protože náklady na finance zůstanou stejné, a může se dostat do platební neschopnosti. V podstatě si společnost vybírá mezi výnosností a rizikem. Analýzou ukazatelů zadluženosti zjistíme, v jakém rozsahu jsou aktiva podniku financována vlastními a cizími zdroji. Výsledné hodnoty se uvádějí v procentech¹⁰⁴.

Celková zadluženost (ukazatel věřitelského rizika) určuje poměr vlastních a cizích zdrojů na celková aktiva společnosti. Čím vyšší jsou hodnoty ukazatele, tím vyšší je zadluženost podniku, což znamená i větší riziko pro investory, resp. věřitele. Za doporučené hodnoty se uvádějí hodnoty pod úrovní 50 %¹⁰⁵. Vztah je vyjádřen následovně:

¹⁰⁰ tamtéž

¹⁰¹ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 116

¹⁰² tamtéž, s. 116

¹⁰³ BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví podniku*. 1996, s. 59

¹⁰⁴ tamtéž, s. 59

¹⁰⁵ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 64

$$\text{Ukazatel celkové zadluženosti} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$$

Při investování do společnosti preferují věřitelé situaci, kdy má podnik co nejnížší zadluženost, to znamená, když má podnik co největší tzv. bezpečnostní polštář. V případě likvidace představuje „polštář“ pro investory krytí rizika. Při likvidaci se nejdříve vyplácí věřitelé společnosti a poté až vlastníci. Akcionáři, jako vlastníci obchodního subjektu, naopak hledají co největší finanční páku, aby měli co největší výnos ze svých vkladů¹⁰⁶.

Když má firma hodně svých vlastních prostředků, může neočekávaně zvýšit podíl cizích zdrojů za nízké náklady z důvodu menší rizikovosti pro věřitele. Na druhé straně, pokud má firma potíže se získáním kapitálu za nízký úrok, firma by mohla připravit své vlastní prostředky pro potenciálně výnosné investiční příležitosti tak, že by ušetřila část svého CF. Proto jsou zisky z CF ovlivněny externími finančními vlivy firmy. Pokud má společnost vysoký koeficient zadluženosti, respektive vyšší koeficient zadluženosti, než je oborový průměr, je pro vlastníky společnosti obtížnější sehnat cizí finanční zdroje z důvodu rizika¹⁰⁷.

Koeficient samofinancování (kvóta vlastního kapitálu) patří k nejvíce používaným ukazatelům finanční stability podniků. Udává poměr vlastního kapitálu na celkovém objemu zdrojů (celkových aktiv). Ukazatel tak doplňuje ukazatel celkové zadluženosti¹⁰⁸. Vztah lze zapsat takto:

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$$

Koeficient zadluženosti (míra zadluženosti, dluh na vlastní jmění) udává poměr cizího kapitálu společnosti ke kapitálu vlastnímu, jinak řečeno, kolik jednotek cizího kapitálu náleží na jednotku vlastního kapitálu¹⁰⁹. U stabilních podniků by měly hodnoty vykazovat

¹⁰⁶ BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví podniku*. 1996, s. 60

¹⁰⁷ tamtéž, s. 60

¹⁰⁸ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 120

¹⁰⁹ tamtéž, s. 60

klesající trend s hodnotami v rozmezí od 80 % do 120 %. Pokud je hodnota nad 100 %, lze konstatovat, že by vlastní kapitál nestačil na úhradu dluhů, hodnota menší než 100 % praví o opaku. Tento ukazatel bývá často doplňován ukazatelem úrokového krytí^{110,111}. Ukazatel lze vyjádřit pomocí vztahu:

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Provozní (výrobní) ukazatele

Provozní ukazatele, někdy označovány jako ukazatele produktivity, orientují svůj pohled dovnitř podniku a slouží k jeho vnitřnímu řízení. Pro výpočet ukazatelů se používají tokové veličiny, především náklady. Výsledné hodnoty ukazatelů pak vyjadřují o nákladovosti zkoumaných veličin, přesněji informují o tom, kolik Kč výnosů připadá na 1 Kč vynaložených nákladů na danou veličinu. Tyto ukazatele jsou využívány managementem podniku k analýze vývoje podnikových aktivit¹¹².

Mezi provozní ukazatele patří:

- produktivita dlouhodobého hmotného majetku (DHM),
- mzdová produktivita,
- produktivita práce z přidané hodnoty,
- osobní náklady k přidané hodnotě
- nákladovost výnosů¹¹³.

Produktivita dlouhodobého hmotného majetku (DHM) informuje o míře využití dlouhodobého hmotného majetku, neboli kolik Kč výnosů připadá na 1 Kč vynaloženou

¹¹⁰ DLUHOŠOVÁ, D.: *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2008, s. 21

¹¹¹ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 121

¹¹² SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2011, s. 71

¹¹³ tamtéž, s. 71

do DHM (v pořizovacích cenách). Čím vyšší hodnota ukazatele, tím lépe¹¹⁴. Vztah lze zapsat takto:

$$\text{Produktivita DHM} = \frac{\text{Výnosy (bez mimořádných)}}{\text{DHM v pořizovacích cenách}}$$

Mzdová produktivita vyjadřuje, kolik Kč výnosů vygeneruje 1 Kč vynaložená na mzdy zaměstnanců¹¹⁵. Ukazatel popisuje vztah:

$$\text{Mzdová produktivita} = \frac{\text{Výnosy (bez mimořádných)}}{\text{Mzdy}}$$

Nákladovost výnosů udává nákladovost výnosů, respektive kolik Kč nákladů připadá na 1 Kč výnosů. V ideálním případě by měla hodnota během sledovaného období vykazovat klesající trend¹¹⁶. Vztah lze vyjádřit:

$$\text{Nákladovost výnosů} = \frac{\text{Náklady}}{\text{Výnosy (bez mimořádných)}}$$

Osobní náklady k přidané hodnotě informují o tom, kolik Kč osobních nákladů připadá na 1 Kč přidané hodnoty. Čím nižší hodnoty, tím lépe pro podnik, jelikož s menšími náklady roste produktivita podniku¹¹⁷. Ukazatel lze popsat vztahem:

$$\text{Osobní náklady k přidané hodnotě} = \frac{\text{Osobní náklady}}{\text{Přidaná hodnota}}$$

¹¹⁴ tamtéž, s. 71

¹¹⁵ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2011, s. 71

¹¹⁶ tamtéž, s. 71

¹¹⁷ SCHOLLEOVÁ, H. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 2008, s. 170

Produktivita práce z přidané hodnoty udává, kolik Kč přidané hodnoty připadá na jednoho zaměstnance¹¹⁸. Ukazatel počítá s průměrným počtem zaměstnanců během roku a lze jej vyjádřit vztahem:

$$\text{Produktivita práce z přidané hodnoty} = \frac{\text{Přidaná hodnota}}{(\text{Průměrný}) \text{ počet pracovníků}}$$

2.6 Analýza soustav ukazatelů

Vytvořit si představu o finanční situaci účetní jednotky pouze na základě hodnocení jednotlivých poměrových ukazatelů je téměř nemožné. Některé ukazatele mohou vykazovat pozitivní výsledky, jiné naopak negativní a není snadné zvážit, jaký trend převažuje. K odstranění těchto nedostatků pomáhají souhrnné indexy hodnocení podniku. Jejich účelem je jedním číslem vyjádřit finančně – ekonomickou situaci a upozornit na případné ohrožení finančního zdraví společnosti¹¹⁹.

2.6.1 Bankrotní model

Bankrotní modely předznamenávají, zdali je účetní jednotka v dohledné budoucnosti ohrožena bankrotem či nikoliv. Vycházejí z předpokladu, že firmy ohrožené bankrotem vykazují určité společné znaky, jako například problémy s běžnou likviditou, snižování pracovního kapitálu, záporná rentabilita celkového kapitálu a podobně¹²⁰.

Indexy IN

Indexy IN, sestaveny Inkou a Ivanem Neumaierovými¹²¹, jsou reakcí na horší aplikovatelnost zahraničních modelů pro český trh z důvodu jeho odlišného prostředí. Sestavili celkem čtyři indexy (IN95, IN99, IN01 a IN05), které slouží k posouzení

¹¹⁸ tamtéž, s. 170

¹¹⁹ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2011, s. 81

¹²⁰ tamtéž, s. 105

¹²¹ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 135

finanční výkonnosti a důvěryhodnosti českých podniků. Jejich názvy pak nesou rok svého vydání¹²². Pro naše účely použijeme pouze nejnovější z indexů, tedy Index IN05.

Index IN05 je obdobou předchozího indexu IN01 doplněného o data z průmyslových podniků z roku 2004. Jeho výhodou je skutečnost, že kombinuje oba pohledy na finanční zdraví podniku, a to jak pohled věřitele, tak pohled vlastníka. Z tohoto důvodu se mu říká index důvěryhodnosti. Při jeho výpočtu se nejdříve stanoví hodnoty standardních poměrových ukazatelů z oblasti aktivity, výnosnosti, zadluženosti a likvidity, a poté se dosadí do vzorce s již předem definovanými hodnotami pro každý ukazatel. Tím získáme výslednou známku celkového hodnocení podniku, kterou posléze poměříme s klasifikační tabulkou (viz tabulka 2). Pro výpočet Indexů IN je uveden níže^{123,124}. Ukazatel lze zapsat:

$$IN05 = 0,13 \cdot X1 + 0,04 \cdot X2 + 3,97 \cdot X3 + 0,21 \cdot X4 + 0,09 \cdot X5,$$

kde:

$X1$ = celková aktiva / cizí kapitál,

$X2$ = EBIT / nákladové úroky,

$X3$ = EBIT / celková aktiva,

$X4$ = výnosy / celková aktiva,

$X5$ = oběžná aktiva / krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci¹²⁵.

¹²² tamtéž, s. 111

¹²³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2011, s. 112

¹²⁴ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 135–136

¹²⁵ tamtéž, s. 135

Tab. 2: Klasifikační tabulka IN05 (Upraveno dle¹²⁶)

Pokud $IN > 1,6$	můžeme předvídat uspokojivou finanční situaci
$0,9 < IN \leq 1,6$	„šedá zóna“ nevyhraněných výsledků
$IN \leq 0,9$	firma je ohrožena vážnými finančními problémy

2.6.2 Bonitní model

Bonitní modely se zabývají finančním zdravím společnosti. Finanční zdraví podniku má velké rozpětí od zdraví „dobrého“ až po „špatné“. Základem je, že se hodnotám jednotlivých poměrových ukazatelů přiřazují body, jejichž průměr či součet udává známku, podle které se posuzuje finanční důvěryhodnost podniku. Tyto modely umožňují jejich uživatelům srovnání účetních jednotek, které se pohybují ve stejném oboru činnosti¹²⁷.

Kralický rychlý test (modif. Kislingerová)

Rychlý test (Quicktest) byl poprvé publikován P. Kralickem v roce 1990 a dnes patří mezi nejznámější modely. Nabízí rychlou variantu ohodnocení finančního zdraví firmy s relativně dobrou přesností. Tento ukazatel používá vždy jeden ukazatel z každé ze čtyř základních oblastí finanční analýzy firmy (likvidita, rentabilita, výsledek hospodaření a stabilita firmy neboli samofinancování, respektive zadluženost). Celkem se tedy skládá ze čtyř vztahů. Výsledky jednotlivých ukazatelů se vyhodnotí, stejně jako tomu bylo u bankrotního modelu **IN05**, dle klasifikační tabulky Kralického rychlého testu (viz tabulka 3) a celková známka bonity podniku se poté určí jako aritmetický průměr všech hodnot získaných z ukazatelů^{128,129}.

¹²⁶ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 112

¹²⁷ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 105

¹²⁸ tamtéž, s. 105

¹²⁹ HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*, 2009, s. 136

Pro naše účely použijeme upravenou verzi *Kralickova testu (Quicktest Kislingerová)* Kislingerovou, která test upravila pro podmínky českého trhu. U českých podniků se totiž liší výpočet cash flow, které se liší i ve svém názvu a říká se mu tzv. bilanční cash flow. Odlišné stanovení cash flow se používá z důvodu dodržení základních pravidel srovnatelnosti, tedy aby se porovnával okamžitkový ukazatel s okamžitovým a ne s tokovým. Ukazatel koeficient samofinancování společně s ukazatelem ROA uvádět nebudeme, jelikož byly popsány v předešlých kapitolách a jejich výpočet zůstává stejný. Dle Kislingerové se cash flow vypočítá následovně¹³⁰:

$$CF_{Kislingerová} = VH\text{ účetního období} + Odpisy + Změna stavu rezerv$$

Ukazatel doby splácení dluhu z cash flow udává, kdy je obchodní subjekt schopen uhradit své závazky. Z ukazatele můžeme dále získat i hodnoty o finanční stabilitě firmy a její případné solventnosti. Cash flow získáme z výkazu zisků a ztráty¹³¹. Výpočet lze provést prostřednictvím vztahu:

$$Doba\ splácení\ dluhu\ z\ CF = \frac{Cizí\ kapitál - Krátkodobý\ finanční\ majetek}{Cash\ flow}$$

Cash flow v procentech tržeb vyjadřuje procento hodnotového toku k celkovým tržbám. Analyzuje tedy výnosovou složku podniku¹³². Vztah zapíšeme:

$$Cash\ flow\ v\ procentech\ tržeb = \frac{Cash\ flow}{Tržby}$$

Klasifikační tabulku pro vyhodnocení hodnot Kralickova rychlého testu, do kterého následné vypočítané hodnoty dosadíme, vidíme v tabulce 3 (níže).

¹³⁰ KUBÍČKOVÁ, D., JINDŘICHOVSKÁ, I. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*, 2015, s. 253

¹³¹ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 106

¹³² tamtéž, s. 106

Tab. 3: Stupnice hodnocení ukazatelů pro Kralickův rychlý test (Upraveno dle¹³³)

Ukazatel	Výborný (1)	Velmi dobrý (2)	Dobrý (3)	Špatný (4)	Ohrožen insolvenčí (5)
Koeficient samofinancování	> 30 %	> 20 %	>10 %	> 0 %	negativní
Doba splácení dluhu	< 3 roky	< 5 let	< 12 let	> 12 let	> 30 let
CF v procentech tržeb	> 10 %	> 8 %	> 5 %	> 0 %	negativní
ROA	> 15 %	> 15 %	> 8 %	> 0 %	negativní

2.7 Strategická analýza

Strategická analýza je nástrojem strategického řízení, který může pomoci pochopit podnik zevnitř i z venku, může objevit nové příležitosti pro růst a posílení pozice na trhu. K celkovému pochopení podniku tedy slouží dva typy analýz. Analýzy vnitřního prostředí podniku a analýzy vnějšího prostředí podniku¹³⁴.

2.7.1 Analýza SWOT

Je to zkratka anglických slov **Strengths** – silné stránky, **Weaknesses** – slabé stránky, **Opportunities** – příležitosti a **Threats** – hrozby. Analýza SWOT vychází z předpokladu, že organizace dosáhne strategického úspěchu maximalizací svých předností a příležitostí a minimalizací nedostatků a hrozeb. Její výsledek je zachycen ve čtyřech kvadrantech, v nichž jsou porovnávány externí faktory s interními¹³⁵.

¹³³ SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2009, s. 107

¹³⁴ FOTR, J. *Strategické finanční plánování*. 1999, s. 15–16

¹³⁵ ŠULEŘ, O. *Manažerské techniky*, 1995, s. 35–41

Silné stránky představují podnikové přednosti, na co je třeba se zaměřit, co je třeba dále rozvíjet a dále budovat, naopak slabé stránky můžeme chápat jako nedostatky, chyby a je třeba se je snažit minimalizovat. Silné a slabé stránky představují interní prostředí, které podnik může ovlivnit. Podnik není ovlivňován pouze interním prostředím, ale i externím, na které nemá podnik příliš velký vliv. Z externího prostředí pak pro podnik vycházejí příležitosti a hrozby. Na příležitosti by se měl podnik zaměřit, dále je rozvíjet. Pozornost je třeba věnovat i hrozbám a snažit se je minimalizovat¹³⁶.

Sestavená SWOT analýza poskytne manažerům ucelený přehled o klíčových faktorech. Cílem však není pouze sestavit analýzu. Jedná se pouze o první, i když zásadní krok. Důležitá je poté implementace těchto poznatků z analýzy. Cílem SWOT analýzy je pak především rozvíjet silné stránky a utlumovat slabé stránky a současně být připraven na potencionální hrozby a příležitosti. Je třeba, aby analýza poskytovala důležité a především kvalitní informace. Cílem analýzy je tedy identifikovat a předpovídat změny, které mohou ovlivnit chod podniku¹³⁷.

Charakteristické stránky analýzy (příklady)

Silné stránky jsou kvalitnější materiály, silná image, vlastnictví patentů, schopní zaměstnanci nebo rozsáhlé distribuční kanály, stabilita firmy, silný trh.

Slabé stránky jsou zastaralé stroje, manažeři se špatnými schopnostmi, nevýhodné úvěry, špatná image firmy nebo výrobku, případně i špatná poloha továrny či prodejny.

Příležitosti mohou být změna legislativy, dotace z EU, expanze na zahraniční trhy, vyšší počet zákazníků, lepší dodavatelé, kvalitnější technologie.

Hrozby jsou změna legislativních technologií, změna zákonů, snížení kupní síly obyvatel¹³⁸.

¹³⁶ ŠULEŘ, O. *Manažerské techniky*, 1995, s. 35–41

¹³⁷ tamtéž, str. 35–41

¹³⁸ tamtéž, str. 35–41

3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Po uvedení nezbytných teoretických náležitostí finanční analýzy následuje její aplikace na zvolené družstvo. V první řadě budou shrnuty základní informace o družstvu Mechanika Prostějov 97 a předmětu jeho podnikání. Následovat bude analýza absolutních, poměrových a rozdílových ukazatelů. Další část bude dedikována bonitním a bankrotním modelům, které souhrnně spadají do kategorie analýzy soustav ukazatelů. Poslední část kapitoly bude věnována rozboru získaných výsledků, které poskytnou přehled o finanční situaci družstva a současně budou sloužit jako podklad pro formulaci vlastních návrhů řešení a východisek pro zlepšení jeho činnosti.

3.1 Představení družstva Mechanika Prostějov 97

Družstvo Mechanika Prostějov 97 je výrobní družstvo založené roku 1997 se sídlem v Prostějově. Základní zapisovaný kapitál při vzniku družstva byl vyčíslen na 50 000,– Kč, přičemž základní členský vklad činil 10 000,– Kč. Zapisovaný základní kapitál je od 1. srpna 2014 ve výši 1 000 000,– Kč. Během svého dlouholetého působení na trhu vyrábělo a provozovalo družstvo nespočet služeb. Mezi předměty podnikání patří například stavební činnost a související služby, zednictví, záměčnické práce, nástrojářství, montážní práce, opravy nebo výroba, obchod a služby neuvedené v předpisu č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání (Živnostenský zákon), Příloha č. 1 – 3. V průběhu roků se výrobní program i činnosti družstva průběžně přizpůsobovaly situaci na trhu. Některé služby tedy družstvo přestalo provozovat, jiné naopak nově přidalo. Prodej reklamních předmětů, LPG, plynů v lahvích (propan–butan) a pracovních oděvů jsou momentálně, dle tržeb, nejdůležitějšími produkty družstva¹³⁹.

Důležitým znakem činnosti družstva je zaměření na personální aktivity a zaměstnávání osob se zdravotním postižením. V této souvislosti patří mezi řádného člena a držitele

¹³⁹ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. Sběrka listin. *Justice.cz* [online]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=575123>

certifikátu Asociace zaměstnavatelů osob se zdravotním postižením České republiky. Mezi další certifikáty v držení družstva je například certifikace systému managementu kvality ČSN EN ISO 9001:2009. Ke dni 31. prosinci 2016 zaměstnávalo družstvo 113 fyzických osob, z čehož činí 60 osob s klasifikací se zdravotním postižením. Družstvo tedy zaměstnává více než 50 % osob se zdravotním postižením. Tuto skutečnost má potvrzenou i Úřadem práce České republiky. Vzhledem k zaměstnávání osob se zdravotním postižením, získává družstvo od státu daňové zvýhodnění¹⁴⁰. Dodatečné základní informace o družstvu Mechanika Prostějov 97 znázorňuje tabulka 4.

Tab. 4: Základní údaje o družstvu Mechanika Prostějov 97 (Vlastní zpracování dle¹⁴¹)

Obchodní jméno družstva	Mechanika Prostějov 97, družstvo
Právní forma	družstvo
Datum zápisu do obchodního rejstříku	16. července 1997
Sídlo	Budovcova 4091/10, 796 01 Prostějov
Statutární orgán	Ing. Martin Radič (předseda družstva, člen představenstva) Ing. Vladimír Čépe (člen představenstva)
Způsob jednání	Předseda zastupuje družstvo ve všech záležitostech.
Zapisované základní jmění	1 000 000,– Kč
Základní členský vklad	10 000,– Kč

¹⁴⁰ MECHANIKA PROSTĚJOV 97. O družstvu. *Mpv97.cz* [online]. Dostupné z: <http://mpv97.cz/>

¹⁴¹ MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI. Sbírka listin. *Justice.cz* [online]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=575123>

Identifikační číslo	253 44 731
Současný předmět podnikání	Zednictví, provádění staveb, jejich změn a odstranování, zámečnictví, nástrojářství, montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny, ostraha majetku a osob, výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona

3.2 Analýza majetkové struktury družstva

Nejprve bude vypracována horizontální a vertikální analýza majetkové struktury (aktiva), které obsahují jednotlivé (relevantní) položky aktiv a zobrazují je v čase. Hodnoty horizontální analýzy se vypočítávají z běžného a minulého období, neboli meziročně, proto budou za období 2011 – 2015 znázorněny pouze čtyři sloupce. Změny jednotlivých položek horizontální analýzy budou vždy nejprve vyjádřeny v absolutních hodnotách (tis. Kč) a následně v hodnotách procentuálních. Vertikální analýza naopak sleduje podíly jednotlivých položek k celkovým aktivům, respektive pasivům. Její hodnoty budou vyjádřeny v procentech (viz tabulky 5, 6).

Tab. 5: Horizontální analýza aktiv (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

[tis. Kč]	12/11	13/12	14/13	15/14
AKTIVA CELKEM	-12 558	2 717	-2 198	2 955
Dlouhodobý majetek	12	-551	-396	-461
Dlouhodobý hmotný majetek	12	-551	-396	-461
Oběžná aktiva	-12 709	3 611	-1 780	3 399
Zásoby	30	-235	-209	-250
Dlouhodobé pohledávky	18	-16	-19	0
Krátkodobé pohledávky	9 625	3 419	-4 675	-202
Krátkodobý finanční majetek	-22 382	443	3 123	3 851
Časové rozlišení	139	-343	-22	17

[%]	12/11	13/12	14/13	15/14
AKTIVA CELKEM	-18,80	5,01	-3,86	5,40
Dlouhodobý majetek	0,13	-6,15	-4,71	-5,76
Dlouhodobý hmotný majetek	0,13	-6,15	-4,71	-5,76
Oběžná aktiva	-22,06	8,04	-3,67	7,27
Zásoby	1,56	-12,05	-12,18	-16,59
Dlouhodobé pohledávky	105,88	-45,71	-100,00	0,00
Krátkodobé pohledávky	30,16	8,23	-10,40	-0,50
Krátkodobý finanční majetek	-94,23	32,34	172,26	78,02
Časové rozlišení	52,10	-84,48	-34,92	41,46

Tab. 6: Vertikální analýza aktiv (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

[%]	2011	2012	2013	2014	2015
AKTIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Dlouhodobý majetek	13,38	16,50	14,75	14,62	13,07
Dlouhodobý hmotný majetek	13,37	16,48	14,73	14,59	13,05
Oběžná aktiva	86,22	82,75	85,14	85,31	86,83
Zásoby	2,86	3,60	3,01	2,75	2,18
Dlouhodobé pohledávky	0,03	0,06	0,03	0,00	0,00
Krátkodobé pohledávky	47,77	76,56	78,91	73,54	69,43
Krátkodobý finanční majetek	35,55	2,53	3,18	9,01	15,22
Časové rozlišení	0,40	0,75	0,11	0,07	0,10

V průběhu sledovaného období roků 2011 – 2015 na základě dat zachycených v tabulce 5, 6 lze odvodit, že hodnota celkových aktiv vykazovala mírně klesající tendenci. Bylo to zapříčiněno zejména meziročním poklesem v rocích 2011 – 2012, kdy hodnota celkových aktiv poklesla z 66 811 tis. Kč na 54 253 tis. Kč z důvodu snížení krátkodobých finančních prostředků (výplata členů družstva). V rocích 2012 – 2015 byla hodnota aktiv relativně stabilní a pohybovala se v rozmezí od 54 253 tis. Kč do 57 727 tis. Kč. Meziročně zaznamenala společnost největší pokles v rocích 2011 – 2012, kdy celková aktiva společnosti poklesla o 18,8 % (tj. minus 12 558 tis. Kč). Pokles celkových aktiv následoval v rocích 2013 – 2014, ale již pouze o 3,86 % (tj. minus 2 198 tis. Kč). Naopak

roky 2012 – 2013 a 2014 – 2015 byly růstové, přičemž hodnota aktiv vzrostla o 5,01 % (tj. plus 2 717 tis. Kč) a 5,40 % (tj. plus 2 955 tis. Kč), respektive.

Dlouhodobý majetek společnosti ve sledovaném období mírně poklesl, a to z 8 941 tis. Kč na 7 545 tis. Kč. Největší podíl majetku tvoří dlouhodobý hmotný majetek (DHM), zejména pak stavby, samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí. Dlouhodobý hmotný majetek společnosti poklesl v rocích 2012 – 2013 (tj. minus 6,15 %, což odpovídá –551 tis. Kč), 2013 – 2014 (tj. minus 4,71 %, což odpovídá –396 tis. Kč) a 2014 – 2015 (tj. minus 5,76 %, což odpovídá –461 tis. Kč). Na pokles měly rozhodující vliv dva faktory. Prvním jsou odpisy dlouhodobého majetku, druhým pak skutečnost, že družstvo nepořizovalo během sledovaného období velké množství dlouhodobého majetku. Vzhledem k tomu, že v rocích 2011 – 2012 dlouhodobý hmotný majetek v podstatě zůstal na stejné hodnotě (respektive vzrostl o 0,13 %), zatímco družstvo zaznamenalo největší pokles celkových aktiv, ukazuje, že za poklesem celkových aktiv může pokles oběžných aktiv družstva. Dlouhodobý finanční majetek družstva činil dohromady za celé období 10 tis. Kč.

Na celkové hodnotě aktiv se nejvíce podílela oběžná aktiva, která za sledované období vykazovala podobné změny, jako tomu bylo v případě dlouhodobého majetku. Procentuální podíl oběžných aktiv se při použití aritmetického průměru pohyboval za sledované období okolo 86 %. K nejvýraznějšímu poklesu došlo opět v rocích 2011 – 2012, a to o 22,06 % (tj. minus 12 709 tis. Kč). Další, tentokrát již podstatně menší pokles, nastal v rocích 2014 – 2013, kdy se hodnota oběžných aktiv snížila o 3,67 % (tj. minus 1 780 tis. Kč). Oběžný majetek vzrostl v rocích 2012 – 2013 o 8,04 % (tj. plus 3 611 tis. Kč) a v rocích 2014 – 2015 o 7,27 % (tj. plus 3 399 tis. Kč). Mezi oběžnými aktivy převládaly krátkodobé pohledávky, dále krátkodobý finanční majetek a poté zásoby. Na celkových aktivech představoval podíl zásob v roce 2011 pouze 2,88 % (1 921 tis. Kč) a v roce 2015 2,18 % (1 257 tis. Kč). Zásoby se během období postupně snižovaly. Dlouhodobé pohledávky měla firma pouze v rocích 2011 – 2013 s hodnotou, která se pohybovala v rozmezí 17 – 35 tis. Kč a představovaly pouze nepatrnou část oběžných aktiv družstva.

Ve sledovaném období vzrostly krátkodobé pohledávky na celkovém podílu aktiv ze 47,77 % (31 913 tis. Kč) v roce 2011 na 69,43 % (40 080 tis. Kč) ke konci sledovaného období roku 2015. V rocích 2011 – 2012 zaznamenaly největší nárůst, a sice o 30,16 % (tj. plus 9 625 tis. Kč), což bylo vyvoláno nově vzniklou položkou Pohledávky – ovládající a řídící osoba. V rocích 2013 – 2015 krátkodobé pohledávky mírně poklesly. Položka Pohledávky – ovládající a řídící osoba tvořila největší část krátkodobých pohledávek. V rocích 2012 – 2015 se částka za položku pohybovala v rozmezí 31 241 tis. Kč – 32 987 tis. Kč, tedy kolem 80 % z celkové hodnoty krátkodobých pohledávek. Mezi další významné položky krátkodobých pohledávek dále patřily položky Pohledávky z obchodních vztahů a Stát – daňové pohledávky (daňové zvýhodnění podniku za zaměstnávání osob se zdravotním postižením).

Krátkodobý finanční majetek je tvořen položkou Peníze (peníze v pokladně) a položkou Účty v bankách, která současně představuje téměř veškerý krátkodobý finanční majetek. Pokud má podnik dostatek krátkodobého finančního majetku, znamená to, že se mu daří. Krátkodobý finanční majetek dosahoval v prvním (2011) roce 35,55 % z celkového podílu aktiv, neboli 23 752 tis. Kč. V rocích 2011 – 2012 došlo k poklesu položky o 94,23 % (tj. minus 22 382 tis. Kč). Tento pokles byl zapříčiněn úhradou pohledávek v hodnotě 21 288 tis. Kč (položka Jiné pohledávky).

V roce 2012 poskytlo družstvo v průběhu účetního období z volných finančních prostředků půjčky statutárním orgánům za účelem jejich zhodnocení. Ke dni 31. 12. 2012 činily poskytnuté půjčky celkem 18 tis. Kč a byly úročeny ve výši 1,48 % – 2,5 %. Z toho důvodu vznikla v roce 2012 mezi krátkodobými pohledávkami položka Pohledávky – ovládající a řídící osoba. Finanční prostředky se tedy přesunuly z bankovního účtu (položka Účty v bankách) do položky Pohledávky – ovládající a řídící osoba.

3.3 Analýza kapitálové struktury družstva

Prostřednictvím horizontální a vertikální analýzy bude vyhodnocen vývoj zdrojů financování majetkové struktury družstva v čase (viz tabulky 7, 8). Výsledné hodnoty budou opět uvedeny nejprve v absolutním vyjádření (v tis. Kč) a poté ve vyjádření procentuálním.

Z důvodu rovnosti účetní rozvahy, kdy se aktiva společnosti rovnají jejím pasivům, kopírují hodnoty celkových pasiv vývoj hodnot celkových aktiv. V meziročním srovnání tedy hodnota celkových pasiv vzrostla v rocích 2012 – 2013 a 2014 – 2015, zatímco v rocích 2011 – 2012 a 2013 – 2014 zaznamenal podnik pokles celkové hodnoty pasiv. Pasiva tvoří zejména vlastní kapitál. Meziročně nabýval vlastní kapitál na hodnotě ve všech rocích sledovaného období vyjma roky 2011 – 2012, kdy prudce klesl 26,24 % (tj. minus 15 968 tis. Kč). Od roku 2012 rostl mírným tempem. Konkrétně se jednalo o 2,75 % (tj. plus 1 234 tis. Kč) v rocích 2012 – 2013, 0,93 % (tj. plus 430 tis. Kč) v rocích 2013 – 2014 a následně o 5,37% (tj. plus 2 501 tis. Kč) v rocích 2014 – 2015.

Cizí zdroje vykazovaly opačný vývoj, kdy v rocích 2011 – 2012 vzrostly o 57,60 % (tj. plus 2 937 tis. Kč), v rocích 2012 – 2013 o dalších 30,03 % (tj. plus 2 444 tis. Kč) a v posledním měřeném období, tedy 2014 – 2015, byly navýšeny o 3,98 % (tj. plus 318 tis. Kč). Jediný pokles cizích zdrojů nastal v rocích 2013 – 2014. Jednalo se o úbytku cizích zdrojů o 23,69 % (tj. minus 2 483 tis. Kč). Cizí zdroje zpočátku zaznamenaly nárůst, ale počínaje rokem 2012, až do konce sledovaného období, si udržovaly stabilní hodnotu. Pouze v roce 2013 zaznamenaly větší navýšení z důvodu nárůstu obchodních závazků. Jelikož družstvo neevidovalo během sledovaného období dlouhodobé závazky, byly cizí zdroje tvořeny pouze závazky krátkodobými. Cizími zdroji tedy v tomto případě máme na mysli krátkodobé závazky. Nejvýznamnějšímu zastoupení mezi krátkodobými závazky patří závazky z obchodních vztahů. V rocích 2011 – 2012 došlo k velkému nárůstu této položky, konkrétně šlo o 96,69 % (tj. plus 2 746 tis. Kč). Další navýšení následovalo v rocích 2012 – 2013 o 28,97% (tj. plus 1 618 tis. Kč) a v rocích 2014 – 2015 o 4,53 % (tj. plus 276 tis. Kč). Meziroční pokles ve výši 15,48 % (tj. minus 1 115 tis. Kč) nastal v rocích 2013 – 2014. Tento pokles byl způsoben nižšími výkony družstva.

Tab. 7: Horizontální analýza pasiv (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

[tis. Kč]	12/11	13/12	14/13	15/14
PASIVA CELKEM	-12 558	2 717	-2 198	2 955
Vlastní kapitál	-15 968	1 234	430	2 501
Základní kapitál	0	0	20	0
VH minulých let	-15 097	-354	1 234	2 915
VH běžného účetního období	-871	1 588	-824	-414
Cizí zdroje	2 937	2 444	-2 483	318
Rezervy	0	31	-31	17
Krátkodobé závazky	2 937	2 413	-2 452	301
Závazky z obchodních vztahů	2 746	1 618	-1 115	276
Stát – danové závazky a dotace	124	-197	-217	159
Dohadné účty pasivní	39	182	-274	-11
Časové rozlišení	473	-961	-145	136
[%]	12/11	13/12	14/13	15/14
PASIVA CELKEM	-18,80	5,00	-3,86	5,40
Vlastní kapitál	-26,24	2,75	0,93	5,37
Základní kapitál	0,00	0,00	0,20	0,00
VH minulých let	-47,35	-2,11	7,51	16,50
VH běžného účetního období	-28,82	73,83	-22,04	-14,20
Cizí zdroje	57,60	30,41	-23,69	3,98
Rezervy	0,00	0,00	-100,00	0,00
Krátkodobé závazky	57,60	30,03	-23,47	3,76
Závazky z obchodních vztahů	96,69	28,97	-15,48	4,53
Stát – danové závazky a dotace	25,25	-32,03	-51,91	79,10
Dohadné účty pasivní	21,31	81,98	-67,82	-8,46
Časové rozlišení	54,80	-71,93	-38,67	59,13

Tab. 8: Vertikální analýza pasiv (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

[%]	2011	2012	2013	2014	2015
PASIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Vlastní kapitál	91,08	82,73	80,95	84,98	84,96
Základní kapitál	15,00	18,47	17,59	18,33	17,39
Fondy tvořené ze zisku	23,84	29,36	27,96	29,08	27,59
VH minulých let	47,72	30,94	28,84	32,25	35,65
VH běžného účetního období	4,52	3,96	6,56	5,32	4,33
Cizí zdroje	7,63	14,81	18,40	14,60	14,40
Krátkodobé závazky	7,63	14,81	18,34	14,60	14,37
Závazky z obchodních vztahů	4,25	10,30	12,65	11,12	11,03
Stát – danové závazky a dotace	0,73	1,13	0,73	0,37	0,62
Dohadné účty pasivní	0,27	0,41	0,71	0,24	0,21
Časové rozlišení	1,29	2,46	0,66	0,42	0,63

Základní kapitál se ve sledovaném období navýšil pouze v roce 2014 (o plus 20 tis. Kč). Základní kapitál tvořil 17,36 % celkové hodnoty pasiv. Výsledek hospodaření běžného účetního období vykazoval meziroční pokles v rocích 2011 – 2012 (tj. minus 28,82 %), 2013 – 2014 (tj. minus 22,04 %) a 2015 – 2014 (tj. minus 14,20 %). V jednotlivých rocích celého období však podnik dosáhl zisku. Položka Rezervní fondy, nedělitelný fond a fondy ze zisku zůstala během posuzovaného období nezměněna a její hodnota činila 15 926 tis. Kč, což v průměru představovalo 27,57 % podíl na celkové hodnotě pasiv. Nejdůležitější položkou celého období byl výsledek hospodaření minulých let. Jeho následné čerpání mělo na změnu celkových pasiv, a tudíž i celé rozvahy družstva, přední vliv. Za sledované období vykazoval VH minulých let klesající trend. V prvním sledovaném roce dosahoval hodnoty 31 881 tis. Kč, což představovalo 47,72 % celkových pasiv. V posledním roce byla jeho hodnota 20 579 tis. Kč (35,65 % z celkové hodnoty pasiv). Největší pokles nastal v rocích 2012 – 2011, kdy se meziročně propadl o 47,35 % (tj. minus 15 097 tis. Kč). Důvodem propadu byla výplata podílu na zisku v hodnotě 15 969 tis. Kč, který byl schválen dnem 25. dubna 2012. Následkem bylo snížení celkových pasiv z 66 811 tis. Kč v roce 2011 na 54 253 tis. Kč roku 2012, což meziročně

představovalo pokles o 12 558 tis. Kč, neboli 18,80 %. To mělo dopad i na oběžná aktiva, která poklesla o 12 709 tis. Kč, neboli 22,06 %. Jednalo se o nejvýraznější zásah do finančního zdraví podniku během sledovaného období a tento jev se odráží v různé míře ve všech ukazatelích. Další pokles nastal v nadcházejícím meziročním období roků 2012 – 2013, konkrétně se jednalo o 2,11 % propad, v peněžním vyjádření představující 354 tis. Kč. Následující dvě meziroční období, tedy 2013 – 2014 a 2014 – 2015, byly růstové. V rocích 2013 – 2014 činil růst 7,51 % (tj. plus 1 234 tis. Kč) a v posledním zmíněném období 16,50 % (tj. plus 2 915 tis. Kč).

3.4 Analýza výkazu zisku a ztráty

Metoda horizontální a vertikální analýzy bude aplikována i na výkaz zisku a ztráty. S využitím uvedené metody budou získány hodnoty jednotlivých položek, které budou následně zhodnoceny. Položky horizontální analýzy budou vyjádřeny nejdříve v absolutních hodnotách (tis. Kč) a poté v hodnotách procentuálních. Vertikální analýza bude obsahovat pouze vyjádření procentuální (viz tabulky 9, 10).

Tab. 9: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

[tis. Kč]	12/11	13/12	14/13	15/14
Tržby za prodej zboží	9 905	4 917	1 663	–2 949
Náklady vynaložené na zboží	9 212	3 571	2 448	–4 618
Výkony	–3 133	–516	–3 284	–2 108
Výkonová spotřeba	–406	–790	–2 246	–1 222
Přidaná hodnota	–2 034	1 620	–1 823	783
Osobní náklady	–2 345	1 872	–351	–222
Odpisy	–64	108	46	–31
Tržby z dlouhodobého majetku a materiálu	25	395	–453	–5
Ostatní provozní výnosy	–38	414	–427	–703
Ostatní provozní náklady	–378	93	275	3 670
Provozní VH	–501	1 744	–588	32
Finanční VH	–370	–156	–236	–446
VH za účetní období	–871	1 588	–824	–414

[%]	12/11	13/12	14/13	15/14
Tržby za prodej zboží	52,00	16,98	4,91	-8,30
Náklady vynaložené na zboží	52,30	13,31	8,05	-14,06
Výkony	-14,41	-2,77	-18,15	-14,23
Výkonová spotřeba	-3,48	-7,02	-21,46	-14,87
Přidaná hodnota	-17,66	17,08	-16,42	8,44
Osobní náklady	-13,53	12,49	-2,08	-1,34
Odpisy	-9,38	17,48	6,34	-4,02
Tržby z dlouhodobého majetku a materiálu	36,76	424,73	-92,83	-14,29
Ostatní provozní výnosy	-0,36	3,94	-3,91	-6,71
Ostatní provozní náklady	-72,41	64,58	116,03	716,80
Provozní VH	-28,29	137,32	-19,51	1,32
Finanční VH	-29,58	-17,71	-32,55	-91,21
VH za účetní období	-28,82	73,83	-22,04	-14,20

Tab. 10: Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

[%]	2011	2012	2013	2014	2015
VÝNOSY CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
NÁKLADY CELKEM	94,26	96,36	94,17	95,25	95,46
Tržby za prodej zboží	36,16	49,02	52,82	57,89	59,07
Náklady vynaložené na zboží	33,44	45,42	47,41	53,52	51,17
Výkony	41,28	31,51	28,22	24,13	23,03
Výkonová spotřeba	22,14	19,06	16,32	13,39	12,68
Přidaná hodnota	21,86	16,06	17,32	15,12	18,24
Osobní náklady	32,91	25,38	26,29	26,90	29,52
Odpisy	1,30	1,05	1,13	1,26	1,34
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	0,13	0,16	0,76	0,06	0,05
Ostatní provozní výnosy	20,00	17,77	17,02	17,08	17,73
Ostatní provozní náklady	0,99	0,24	0,37	0,83	7,58
Provozní VH	3,36	2,15	4,70	3,95	4,46
Finanční VH	2,37	1,49	1,13	0,80	0,08
VH za účetní období	5,74	3,64	5,83	4,75	4,53

U vertikální analýzy se jednotlivé položky srovnávaly s celkovými výnosy. Mezi položky s největším podílem na celkových výnosech patřily tržby za prodej zboží, náklady vynaložené na zboží, výkony, výkonová spotřeba, přidaná hodnota, osobní náklady a ostatní provozní výnosy. Tržby za prodej zboží a s nimi související náklady vynaložené na zboží vykazují zvyšující se podíl na celkových výnosech, zatímco výkony, a s nimi spojená výkonová spotřeba, podíl klesající. Tyto trendy potvrzují i absolutní hodnoty. Družstvo během sledovaného období postupně snižovalo objem vlastních vyrobených výrobků a přecházelo více k přeprodeji zboží. Přidaná hodnota má spíše stabilní, až mírně klesající trend. Je důležité zmínit, že její hodnota je nižší, než hodnota osobních nákladů. Znamená to, že podnik vynaložil více nákladů na zaměstnance než na hodnotu, jakou vyprodukovali. Osobní náklady vykazovaly stabilní hodnotu s malými výkyvy způsobenými fluktuací zaměstnanců, zejména v posledním roce (2011) , kdy se počet zaměstnanců snížil z 87 na 76. Velmi zajímavé postavení zaujímá položka Ostatní provozní výnosy (dotace od státu na mzdové úhrady), u kterých obdobně jako u osobních nákladů, se hodnota odvíjela dle počtu zaměstnanců. Výše dotací vyrovnala ztrátu mezi přidanou hodnotou a osobními náklady. VH za účetní období vykazoval mírně klesající trend a měl velmi malý podíl na celkových výnosech. Finanční VH se skládal z výnosových úroků a během období měl klesající trend. Ostatní položky měly zanedbatelný vliv na rozvahu, lépe řečeno na finanční situaci podniku.

Tržby za prodej zboží dosahovaly v prvním (2011) roce 19 048 tis. Kč. V posledním (2015) roce se jednalo o 32 584 tis. Kč. Meziročně vzrostly v rocích 2011 – 2014. Postupně šlo o 52,00 % (tj. kladný přírůstek o 9 905 tis. Kč), 16,98 % (tj. kladný přírůstek o 4 917 tis. Kč) a 4,91 % (tj. kladný přírůstek o 1 663 tis. Kč). Naproti tomu se meziroční hodnota snížila v rocích 2014 – 2015, a to o 8,30 % (tj. úbytek o 2 949 tis. Kč). Nejvýraznější nárůst hodnoty družstvo zaznamenalo v rocích 2012 – 2011, který byl vyvolán navýšením objemu přeprodávaných výrobků (z 19 048 na 28 953 tis. Kč), zahrnující zahájení prodeje pracovních oděvů, ochranných pomůcek a kancelářského materiálu (5 297 tis. Kč).

Náklady vynaložené na zboží dosahovaly nejvyššího meziročního vzrůstu v rocích 2011 – 2012, kdy hodnota kvůli právě zmíněnému navýšení tržeb stoupla o 52,30 % (tj. plus 9 212 tis. Kč). Výkony v tomto období vykazovaly ztrátu 14,41 % (tj. minus 3 133 tis. Kč).

Náklady vynaložené na zboží vzrostly z důvodu navýšení tržeb v tomto období, zatímco příčinou pro pokles výkonů bylo snížení objemu vlastní výroby. Ze stejného důvodu došlo k poklesu výkonů také v rocích 2013 – 2014 (tj. minus 3 284 tis. Kč) a mezi roky 2014 – 2015 (tj. minus 2 108 tis. Kč). Náklady vynaložené na zboží, stejně jako tržby, zaznamenaly pouze jeden meziroční propad a to v rocích 2014 – 2015, přesně o 14,06 % (tj. minus 4 618 tis. Kč).

Přidaná hodnota zaznamenala meziroční pokles v rocích 2011 – 2012 a 2013 – 2014. Naproti tomu v rocích 2012 – 2013 a 2014 – 2015 zaznamenala nárůst. Jelikož je přidaná hodnota součtem obchodní a výrobní marže, je její hodnota ovlivněna právě těmito položkami. Největší pokles nastal v rocích 2011 – 2012 o 17,66 % (tj. minus 2 034 tis. Kč). I přes zvýšení obchodní marže hodnota poklesla díky většímu snížení výkonů. Největší růst pak v rocích 2012 – 2013 o 17,08 % (tj. plus 1 620 tis. Kč). Růst byl vyvolán zvýšením obchodní marže o 1 346 tis. Kč, přičemž výkony poklesly pouze o 516 tis. Kč.

Osobní náklady závisejí na počtu zaměstnanců, který se v rocích 2011 – 2012 meziročně snížil o 15 osob a v rocích 2013 – 2014 o dalších 10. V rocích 2012 – 2013 se naopak počet zaměstnanců zvýšil o 12. To se projevilo na osobních nákladech, které zaznamenaly pokles v rocích 2011 – 2012 a 2013 – 2014, kdy se hodnoty snížily o 13,53 % (tj. minus 2 345 tis. Kč) a 2,08 % (tj. minus 351 tis. Kč). V meziročním období roků 2012 – 2013 se hodnota navýšila o 12,49 % (tj. plus 1 872 tis. Kč). Rok 2014 – 2015 vybočuje, jelikož se počet zaměstnanců snížil z 87 na 76, tedy o 11. Osobní náklady však zaznamenaly pokles jen o 1,34 % (tj. minus 222 tis. Kč). Důvodem byl nižší příjem dotací na úhradu mzdových nákladů od Úřadu práce. Počet zaměstnanců se během sledovaného období snižoval z důvodu postupnému snižování vlastní výroby.

Ostatní provozní náklady, zahrnující zejména odpis pohledávek, zaznamenaly největší meziroční pokles v rocích 2011 – 2012, kdy se hodnota snížila o 72,41 %, představující pokles z 522 tis. Kč na 144 tis. Kč. Od roku 2012 až po konec období vidíme rostoucí trend, který vrcholí posledním rokem, kdy provozní náklady dosáhly 4 182 tis. Kč. Meziročně tak hodnota vzrostla v rocích 2014 – 2015 o 716,80 % (tj. plus 3 670 tis. Kč). Tento negativní růst byl vyvolán položkou Změna stavu opravných položek a rezerv (tj. minus 3 875 tis. Kč).

Ostatní provozní výnosy představují přijaté dotace na úhradu mzdových nákladů a úhradu nákladů na dopravu. Ostatní provozní výnosy jsou jednou z nejdůležitějších složek družstva, bez které by nemohlo zajistit svůj provoz. V průměru činí u družstva 9 959,4 tis. Kč ročně. Během období vykazují stabilní hodnoty ovlivněné především počtem zaměstnanců v daném roce. Hodnota nejvíce poklesla v rocích 2014 – 2015, a to o 6,71 % (tj. minus 703 tis. Kč), kdy se počet zaměstnanců snížil z 87 na 76.

Výsledek hospodaření za účetní období (EAT) se po celé období rovnal výsledku hospodaření před zdaněním (EBIT). To bylo dáno vysokými daňovými úlevy ze strany státu, které převyšovaly daně a nákladové úroky. VH za účetní období se tedy pohyboval od 2 151 tis. Kč do 3 739 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty dosahoval v roce 2013, nejnižší v roce 2012. Výsledek hospodaření se skládá z finančního a provozního výsledku hospodaření, přičemž finanční výsledek představoval menší podíl na celkovém výsledku hospodaření. Finanční VH se skládal zejména z výnosových úroků (zhodnocení půjček statutárním orgánům). Finanční výsledek hospodaření se pohyboval od 43 tis. Kč do 1 251 tis. Kč a jeho hodnota klesala každým rokem během celého období. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v roce 2011 – 1 251 tis. Kč, nejmenší v roce 2015 – 43 tis. Kč. Díky nižším přijatým úrokům ze zapůjčených peněžních prostředků, nastal největší meziroční pokles v roce 2015, konkrétně se jednalo o 91,21 % (tj. minus 446 tis. Kč). Provozní VH se pohyboval v rámci hodnot 1 270 tis. Kč do 3 014 tis. Kč. Nejvyšší zaznamenaná hodnota byla v roce 2013, nejmenší pak v roce 2012. Z toho plyne, že z roku 2012 na 2013 vzrostla hodnota nejvíce, a to o 137,32 % (tj. plus 1 744 tis. Kč). Důvodem tohoto navýšení bylo navýšení obchodní marže. Největší meziroční ztrátu představovalo období roků 2011 – 2012, kdy hodnota provozního VH klesla o 28,29 % (tj. minus 501 tis. Kč). Důvodem byl jednak pokles finančního VH díky nižším přijatým úrokům, jednak změnou stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období.

3.5 Zhodnocení rozdílových ukazatelů

Tato část bude věnována analýze nejznámějších rozdílových ukazatelů, jakými jsou čistý pracovní kapitál, čisté pohotové prostředky a čistý peněžně–pohledávkový finanční fond. Ukazatele poskytnou přehled o schopnosti družstva hradit své závazky. Hodnoty ukazatele vidíme v tabulce 11.

Tab. 11: Čistý pracovní kapitál (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [tis. Kč]	2011	2012	2013	2014	2015
ČPK	52 504	36 858	38 056	38 728	41 826
Oběžná aktiva	57 603	44 894	48 505	46 725	50 124
Krátkodobé cizí zdroje	5 099	8 036	10 449	7 997	8 298

Čistý pracovní kapitál (ČPK). Ve všech analyzovaných rocích dosahuje ČPK kladných čísel. Znamená to, že je družstvo schopné hradit své krátkodobé závazky. Navíc má dostatek volných finančních prostředků pro neočekávané výdaje, které mohou nastat. Během sledovaného období má čistý pracovní kapitál klesající tendenci. Nejvyšší hodnotu vykazoval tento ukazatel v roce 2011, kdy dosahoval výše 52 504 tis. Kč. Následující rok, tj. 2012, byl naopak rokem s nejnižší vykazovanou hodnotou ČPK ve výši 36 858 tis. Kč. Bylo to způsobeno velkým poklesem oběžných aktiv, a to o 22,06 % (tj. minus 12 709 tis. Kč), společně s navýšením krátkodobých cizích zdrojů o 30,03 % (tj. plus 2 413 tis. Kč). Oběžná aktiva se snížila kvůli splácení pohledávek (položka jiné pohledávky), mezitím současně vzrostly závazky z obchodních vztahů o 2 746 tis. Kč. Po poklesu v roce 2012 následovalo tříleté období, kdy ukazatel každým rokem dosahoval mírného růstu oproti předchozím rokům. V rocích 2013 a 2015 nastala podobná situace, kdy vzrostla jak oběžná aktiva, tak i krátkodobé závazky. Oběžná aktiva však vzrostla více, než krátkodobé závazky, proto byla výsledná hodnota ČPK vyšší oproti období předchozímu. Naproti tomu v roce 2014 oběžná aktiva sice poklesla, nicméně se současně snížily i krátkodobé závazky, takže hodnota čistého pracovního kapitálu v tomto období vzrostla, ačkoliv jen o 672 tis. Kč.

3.6 Analýza poměrových ukazatelů

Jako výchozí nástroj k získání elementárního přehledu o finančním zdraví družstva budou použity poměrové ukazatele. V této podkapitole budou aplikovány a posléze vyhodnoceny ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity, rozdílové a v neposlední řadě ukazatele provozní. Závěry z ukazatelů rentability však musíme vyvodit pouze v konjunkci s dalšími ukazateli.

Ukazatele rentability. K analýze výnosnosti družstva budou použity ukazatele rentability. Mezi vybranými ukazateli budou ukazatele rentability celkových aktiv, vlastního kapitálu, tržeb a ukazatele nákladovosti. Všechny užívané indikátory a jejich výsledné hodnoty jsou zobrazeny v tabulce 12.

Tab. 12: Ukazatele rentability (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015
ROA [%]	4,52	3,96	6,56	5,32	4,33
ROE [%]	4,97	4,79	8,12	6,26	5,10
ROS [%]	7,41	4,52	7,20	5,79	5,52
1 – ROS [Kč]	0,93	0,95	0,93	0,94	0,94

Rentabilita celkových aktiv (ROA). Ukazatel ROA vyjadřuje výnosnost celkových aktiv, respektive jak se podílejí celková aktiva na tvorbě zisku, bez ohledu na to, zda je zisk tvořen vlastními či cizími zdroji. Tyto hodnoty měly ve sledovaném období kolísavý průběh s nejnižší zaznamenanou hodnotou 3,96 % v roce 2012 a nejvyšší, 6,56 %, v roce 2013. V roce 2013 dosáhl ukazatel nejvyšší hodnoty z důvodu nejvyššího výsledku hospodaření během celého sledovaného období. Ve srovnání s předchozím rokem 2012, kdy byl ukazatel na nejnižší hodnotě, se výsledek hospodaření zvýšil o 73,83 % (tj. plus 1 588 tis. Kč). Jelikož družstvo získává daňové úlevy, nemá na tento ukazatel vliv, zda bereme v úvahu zisk po zdanění (EAT) či provozní zisk (EBIT), obě hodnoty jsou totiž ve stejné výši. Celková aktiva tedy tvoří poměrně malou část zisku.

Rentabilita vloženého vlastního kapitálu (ROE). Ukazatel rentability vloženého kapitálu kopíruje ukazatel ROA. Vykazuje tak obdobně kolísavý průběh. Stejně jako v případě ukazatele ROA se projevilo rok 2013 z pohledu výnosnosti jako nejlepší, zatímco rok 2012 jako nejhorší. Výnosnost vloženého vlastního kapitálu tedy dosahovala v roce 2013 hodnoty 8,12 % a v roce 2012 byla výnosnost 4,76 %. Důvodem je navýšení tržeb o 4 917 tis. Kč a z toho plynoucí navýšení výsledku hospodaření po zdanění o 73,83 % (1 588 tis. Kč). Vzhledem k faktu, že společnost téměř nedisponuje cizím kapitálem, vykazuje družstvo nízké hodnoty výnosnosti vloženého kapitálu a nemaximalizuje tak své vlastní zdroje.

Rentabilita tržeb (ROS). Rentabilita tržeb má také podobný vývoj jako předchozí ukazatelé rentability s výjimkou v roce 2011, který se odchyluje od hodnot předcházejících ukazatelů. Rok 2012 se znovu ukázal jako nejhorší se 4,52 %, naopak nejlepší byl rok 2011 s hodnotou 7,41 %. V rocích 2011 – 2012 vzrostly tržby meziročně o 9 905 tis. Kč (tj. o 52,00 %), což byl největší zaznamenaný nárůst tržeb za celé sledované období. Stejně tak vzrostly i náklady vynaložené na prodané zboží, a to ze 17 614 tis. Kč na 26 826 tis. Kč. Pokles tedy nebyl způsoben poklesem tržeb, nýbrž poklesem výsledku hospodaření, který zaznamenal pokles zejména v důsledku nižších výnosových úroků a z toho plynoucího nižšího finančního výsledku hospodaření. Dalším důvodem je navýšení položky změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období. To záporně ovlivnilo provozní výsledek hospodaření.

Rentabilita nákladů ($1 - ROS$). Indikátor nákladovosti vyjadřuje, kolik Kč nákladů musí družstvo vynaložit, aby dosáhlo 1 Kč zisku. Během období vykazoval ukazatel velmi stabilní hodnoty pohybující se v rozpětí 0,93 Kč – 0,95 Kč. Roky 2011 a 2013 se ukázaly jako nákladově nejvýhodnější, kdy na 1 Kč zisku muselo družstvo vynaložit 0,93 Kč nákladů. Rok 2015 naopak nejhorší, kdy se na 1 Kč vyprodukovaného zisku vynaložilo 0,95 Kč nákladů. Jedná se tedy buď o vysoké náklady na výrobu nebo nízké ceny výrobků. Mohlo by jít třeba o vysoké náklady na výrobu.

3.7 Ukazatele aktivity

Vyhodnocení efektivity hospodaření družstva s aktivy provedeme pomocí ukazatelů aktivity. Ukazatele aktivity se zaobírají zejména problematikou obratu a dobou obratu jednotlivých položek rozvahy. Nejprve budou rozebrány ukazatele hodnotící hospodaření celkových aktiv, poté přijdou na řadu dílčí složky aktiv, a to zásoby, pohledávky a závazky. K zjištění hospodaření podniku se svými aktivy budou uvedeny ukazatele obratu celkových aktiv, vázanosti celkových aktiv a relativní vázanosti celkových a oběžných aktiv, jejichž výsledné (bezrozměrné) hodnoty zobrazuje tabulka 13.

Tab. 13: Ukazatele aktivity (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [bezrozměrné]	2011	2012	2013	2014	2015
Obrat celkových aktiv	0,61	0,88	0,92	0,92	0,79
Vázanost celkových aktiv	1,64	1,14	1,09	1,09	1,27
Relativní vázanost celkových aktiv	0,22	0,19	0,16	0,16	0,17
Relativní vázanost oběžných aktiv	1,41	0,94	0,92	0,93	1,11

Obrat celkových aktiv. Ukazatel poskytuje informace o zhodnocení aktiv družstva, jinými slovy udává, kolikrát se aktiva „obrábí“ za rok. V ideálním případě by měla hodnota ukazatele dosahovat úrovně 1. Doporučených hodnot se nejvíce blíží hodnoty v rocích 2013 a 2014, kdy obratovost aktiv dosáhla hodnoty 0,92. Opakem jsou roky 2011 a 2015. V případě roku 2011 je to dáno nadbytečnou hodnotou finančních prostředků na bankovních účtech družstva, které se mohly využít vhodnějším způsobem. To mělo za následek vysokou hodnotu aktiv. Vzrostla tak mezera mezi hodnotou aktiv a tržbami, což se následně negativně projevilo na výsledné hodnotě ukazatele. Po nápravě tohoto problému začal podnik vykazovat mnohem příznivější hodnoty, vyjma roku 2015, kdy hodnota poklesla z důvodu nižších tržeb podniku.

Vázanost celkových aktiv. Tento ukazatel měří výrobní efektivnost aktiv. V České republice se za příznivý vývoj považuje hodnota nižší, než 1. Jelikož se hodnoty pohybují od 1,09 do 1,64 nedá se říci, že by podnik dosahoval příznivých čísel.

Relativní vázanost celkových aktiv. Tímto ukazatelem se měří doba (počet dní), za kterou se aktiva, mající podnik k dispozici, vrátí formou tržeb a výkonů. Opět platí pravidlo, že čím nižší hodnota, tím lépe. Dlouhodobý majetek družstva se ve sledovaném období téměř nezměnil.

Tabulka 14 zobrazuje obrat zásob a dobu obratu zásob. Ukazatel doby obratu zásob je vyjádřen ve dnech, zatímco obrat zásob je bezrozměrný ukazatel udávající počet obrátek za dané období (rok).

Tab. 14: Ukazatele obratu zásob (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015
Obrat zásob [bezrozměrné]	21,27	24,43	30,57	33,38	36,05
Doba obratu zásob [dny]	16,93	14,74	11,78	10,78	9,99

Obrat zásob. Obrat zásob udává, kolikrát ročně je každá jednotka zásob přeměněna v hotovost a znovu uskladněna. Z tabulky 14 vidíme, že se rok co rok obrat zásob zvyšuje a jde zřetelně o rostoucí trend. Znamená to, že jsou zásoby stále v pohybu, družstvu neleží zbytečně v podniku a nemá tedy problém s jejich odbytem. S vysokou hodnotou obratu zásob je spojena i dobrá likvidita společnosti, což mimo jiné potvrzují i samotné vypočtené hodnoty likvidity. Nejnižší obrat zásob nastal v roce 2011, kdy se každá položka zásob obrátila ročně 21,27 krát. Trend pak vrcholí rokem 2015, kdy je obrat zásob dokonce 36,05 krát za rok. Během celého období podnik vykazuje klesající trend v počtu položek zásob, který tuto okolnost potvrzuje.

Doba obratu zásob (viz tabulka 14). Podává přehled o počtu dní, po dobu kterých jsou zásoby ve družstvu vázány. Ve sledovaném období se počet dní každým rokem snižuje a doplňuje tak informace získané z předešlého indikátoru. V roce 2011 byla průměrná zásoba v podniku vázána po dobu 16,93 dní, zatímco v posledním sledovaném roce se

průměrná zásoba v podniku „zdržela“ pouze 9,99 dní. Oba tyto ukazatele můžeme zhodnotit jako velmi pozitivní.

Následující tabulka (tabulka 15) zobrazuje dobu obratu (celkových) pohledávek a dobu obratu obchodních pohledávek.

Tab. 15: Ukazatele obratu pohledávek (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatele [dny]	2011	2012	2013	2014	2015
Doba obratu pohledávek	281,17	313,78	308,55	288,24	318,4
Doba obratu obchodních pohledávek	44,73	47,72	36,12	22,61	32,54

Doba obratu pohledávek. Ukazatele doby obratu (celkových) pohledávek sdělují průměrný počet dní, které uplynou od prodeje zboží do inkasa od svých odběratelů. Budou užity ukazatele doby obratu celkových pohledávek a doby obratu obchodních pohledávek (viz tabulka 15). Vzhledem ke skutečnosti, že velkou část pohledávek tvoří půjčky statutárním orgánům (položka pohledávky – ovládající a řídící osoba), je ke správnému zhodnocení finanční situace družstva mnohem více vypovídající, a tedy důležitější ukazatel doby obratu obchodních pohledávek. Družstvo eviduje velmi malé množství dlouhodobých pohledávek. Všechny poskytnuté půjčky statutárním orgánům tvoří krátkodobé pohledávky a opakují se ročně již od roku 2011. Doba, po kterou družstvo čekalo na úhradu svých celkových pohledávek, se pohybovala mezi 281,17 dne až 313,78 dne. Vysoký počet dní je dán zejména půjčkami statutárním orgánům, které peníze splatí většinou až na konci zúčtovacího období.

Doba obratu obchodních pohledávek. V záležitostech týkajících se obchodních pohledávek, se doba obratu pohybovala v rozmezí od 32,54 dne do 47,72 dne s nižšími hodnotami ke konci sledovaného období. Z hodnot v tabulce 15 lze vidět patrný klesající trend, což je pro podnik velmi příznivé. Je to dáno především zlepšenou platební morálkou odběratelů.

Tabulka 16 je obdobou předcházející tabulky (tabulka 15), která zobrazuje dobu obratu (celkových) závazků a dobu obratu obchodních závazků. Oba ukazatele jsou vyjádřeny ve dnech.

Tab. 16: Ukazatele obratu závazků (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [dny]	2011	2012	2013	2014	2015
Doba obratu závazků	44,93	60,70	71,71	57,22	65,92
Doba obratu obchodních závazků	25,02	42,20	49,44	43,57	50,56

Doba obratu závazků. Stejně jako u pohledávek budou pro lepší vypovídací schopnost vyhodnoceny dva ukazatele, a sice ukazatel doby obratu závazků a doby obratu obchodních závazků (viz tabulka 16). Doba obratu obchodních závazků udává počet dní čítající od nakoupení zboží na fakturu a jejího následného zaplacení. Doba obratu celkových závazků se pohybovala od 44,93 dne do 71,71 dne. Nejmenší počet dní doby obratu závazků nastal v roce 2011, kdy se doba rovnala 44,93 dne. Největší počet dní byl zaznamenaný v roce 2013, kdy doba činila 71,71 dne. Změny ve velikost doby obratu závazků v rocích 2011 – 2012 byly způsobeny navýšením krátkodobých závazků o 57,6 % (tj. plus 2 937 tis. Kč). Ve stejném období se sice navýšily i tržby, v porovnání s krátkodobými závazky se jednalo „pouze“ o 16,63 % (tj. plus 6 797 tis. Kč). Růst v roce 2013 byl zapříčiněn ze stejného důvodu, kdy krátkodobé závazky vzrostly o 20 % více než tržby.

Doba obratu obchodních závazků. Z tabulky 16 si lze všimnout rostoucího trendu, což není pro družstvo pozitivní. V roce 2011 byla doba obratu obchodních závazků 25,02 dne, kdežto v roce 2015 už byla doba 50,56 dne. To znamená, že družstvu trvalo dvakrát déle uhradit své závazky z obchodních vztahů.

U obou ukazatelů nastal největší skok mezi rokem 2011 – 2012, poté se doba obratu závazků pohybovala víceméně na stejné úrovni s menším nárůstem v roce 2013. Během sledovaného období se tak jednalo o rostoucí trend, zvláště pak u obchodních závazků, u kterých se počet dní navýšil z 25,02 v roce 2011 na 50,56 v roce 2015, představující tak stoprocentní nárůst. To znamená, že družstvu trvalo v roce 2015 uhradit své závazky dvakrát déle, než tomu bylo na počátku sledované etapy.

Při porovnání doby obratu obchodních pohledávek s dobou obratu obchodních závazků však zjišťujeme, že od roku 2013 hradí společnost všechny obchodní závazky až po

obdržení inkasa od svých odběratelů, což je pro společnost pozitivní. Konkrétně v roce 2015 splatilo družstvo své závazky v průměru o 18,02 dnů po obdržení inkasa od odběratelů.

3.8 Ukazatele likvidity

Pomocí hodnot ukazatelů likvidity budeme posuzovat způsobilost družstva splácet své krátkodobé závazky. V analýze ukazatelů likvidity budou zhodnoceny tři stupně likvidity, a sice likvidita běžná, pohotová a peněžní. Hodnoty budou dále srovnány s oborovým průměrem dle klasifikace CZ–NACE (C – Zpracovatelský průmysl). Hodnoty vybraných ukazatelů a jejich srovnání s oborovým průměrem jsou uvedeny v tabulce 17.

Tab. 17: Ukazatele likvidity (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [bezrozměrné]		2011	2012	2013	2014	2015
Běžná likvidita	[podnik]	11,30	5,90	4,64	5,84	6,04
	[obor]	1,6	1,66	1,65	1,76	1,78
Pohotová likvidita	[podnik]	10,92	5,34	4,48	5,65	5,89
	[obor]	1,15	1,17	1,20	1,28	1,29
Okamžitá likvidita	[podnik]	4,66	0,17	0,17	0,62	1,06
	[obor]	0,31	0,33	0,29	0,43	1,39

Běžná likvidita. Hodnoty běžné likvidity se ve sledovaném období pohybují mezi 11,30 a 6,04. V roce 2011 dosahovala hodnota běžné likvidity nejvyšší hodnoty 11,30 z důvodu vyšší hodnoty oběžných aktiv, a současně nízkých krátkodobých závazků. V roce 2013 vykazovalo družstvo nejvyšší hodnoty krátkodobých závazků, a proto byla hodnota běžné likvidity nejnižší za celé sledované období. Z roků 2011 na 2012 zaznamenala hodnota největší pokles v důsledku již zmíněném poklesu oběžných aktiv v tomto období. Od roku 2012 až po konec sledovaného období (rok 2015) byla hodnota stabilní a pohybovala se v rozmezí 4,64 – 6,04. Doporučené hodnoty ukazatele běžné likvidity by měly dosahovat rozmezí 1,5 – 2,5. Uvedené hodnoty významně převyšují doporučenou výši hodnot. Na

jednu stranu je družstvo schopno pokrýt své krátkodobé závazky oběžnými aktivy, a nemá tak problém s platební neschopností. Na druhou stranu zase zbytečně dochází k vázání prostředků v hotovosti.

Pohotová likvidita. Procentuální hodnoty ukazatele se pohybují v rozpětí 4,48 – 10,92. Nejvyšší zaznamenaná hodnota byla v roce 2011, a to 10,92, přičemž nejnižší v roce 2013 (4,48). Z tabulky 17 vidíme, že ukazatel pohotové likvidity kopíruje likviditu běžnou. To je dáno tím, že družstvo disponuje sice stabilní, ale nízkou hodnotou zásob. Navíc má družstvo vzhledem k oběžným aktivům vysoké hodnoty krátkodobých pohledávek. Opět se tedy hodnoty pohybují nad hranicí doporučených hodnot, které by měly být mezi 1,0 – 1,5. Znamená to, že družstvo je schopno hradit své krátkodobé závazky i bez zásob. Vysoké hodnoty mohou napovídat o neefektivitě v hospodaření, ale pro přesnější určení musíme hodnoty srovnat s ukazateli doby obratu zásob.

Peněžní likvidita. Stejně jako u předchozích ukazatelů likvidity vykazuje okamžitá likvidita podobný trend, byť s výjimkami roků 2012 a 2013, kdy se hodnoty dostaly pod doporučovanou úroveň. Ve sledovaném období se hodnoty pohybují v rozmezí 0,17 – 4,66. V roce 2011 dosahoval ukazatel nejvyšší hodnoty 4,66. Následně přišel skokový pád v roce 2012, kdy se hodnota dostala na nejnižší bod, a to 0,17. V roce 2013 se trend stabilizoval a v následujících rocích je zaznamenáván mírný růst. Družstvo opět „nedosáhlo“ na doporučené hodnoty, nicméně v avizovaných rocích 2012 a 2013 vykazovaly nižší, než doporučené hodnoty. To znamená, že by společnost neměla k dispozici dostatek finančních prostředků k úhradě svých krátkodobých závazků v případě, že by je musela hradit z peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů (peníze, účty v bankách). Je to způsobené tím, že v roce 2012 došlo k úbytku peněz v položce účty v bankách, respektive došlo k výběru peněz statutárním orgánem za účelem jejich lepšího zhodnocení, a tak zamezení zbytečnému vázání prostředků v hotovosti, které bylo evidentní v roce 2011 a mělo za následek snížení hodnot všech ukazatelů likvidity. Je pravděpodobné, že krátkodobé závazky měly delší splatnost.

Družstvo má k dispozici dostatek finančních prostředků na splácení krátkodobých závazků. Hodnoty ukazatelů jsou však vysoké. Nastává tak otázka, zda jsou prostředky využívány efektivně. K tomu, abychom mohli tuto otázku náležitě zodpovědět, musíme

hodnoty ukazatelů likvidity porovnat s dalšími ukazateli, zejména pak s ukazateli aktivity, které budeme analyzovat v následující části.

3.9 Ukazatele zadluženosti

Vyjadřují vztah mezi vlastními a cizími zdroji financování podniku a měří rozsah jejich využití. Ukazatel úrokového krytí nebyl použit z důvodu absence nákladových úroků. Výsledné hodnoty zobrazuje tabulka 18.

Tab. 18: Ukazatele zadluženosti (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [%]	2011	2012	2013	2014	2015
Celková zadluženost	7,63	14,81	18,40	14,60	14,40
Míra zadluženosti	8,38	17,91	22,73	17,18	16,95
Koeficient samofinancování	91,08	82,73	80,95	84,98	84,96

Celková zadluženost. Cizí zdroje družstva představují pouze malou část celkových pasiv. Během analyzovaného období se hodnota cizích zdrojů na celkových pasivech, respektive hodnota celkové zadluženosti, pohybovala pouze od 7,63 % do 14,40 %. Většinu krátkodobých závazků tvoří závazky z obchodních vztahů a družstvo dokonce za období neevidovalo žádné dlouhodobé závazky. Z toho plyne, že si podnik financuje svůj majetek v první řadě vlastním kapitálem. V letech 2011 – 2012 způsobil pokles vlastního kapitálu nejvyšší tempo růstu cizích zdrojů družstva. Celková zadluženost družstva dosáhla nejvyšší hodnoty v roce 2013, a to 18,40 %, což v absolutním vyjádření představovalo 10 480 tis. Kč. Tento vzrůst byl způsoben právě zvýšením závazků z obchodních vztahů o 2 746 tis. Kč.

Koeficient samofinancování. Tento ukazatel udává, v jaké míře je podnik financován vlastní činností. Doplnuje tak ukazatel celkové zadluženosti. Vzhledem k nízkému podílu cizího kapitálu se hodnoty tohoto ukazatele pohybují poměrně vysoko v rozpětí 80,95 % – 91,08 %. Nejnížší naměřená míra samofinancování podniku byla v roce 2013, kdy dosáhla 80,95 %. Důvodem byl nárůst krátkodobých závazků společnosti. Naproti tomu byla nejvyšší hodnota tohoto ukazatele v roce 2011, kdy dosahovala 91,08 %, kdy

byl v hodnoceném období podíl cizích zdrojů podniku nejmenší, zatímco hodnota celkových aktiv největší.

Míra zadluženosti. Ukazatel míry zadluženosti je vzhledem k předchozím ukazatelům nadbytečný a je uveden pouze jako doplněk. Podnik je finančně zdravý, proto si může dovolit větší zadlužení a tím výnosnost vlastního kapitálu.

3.10 Provozní (výrobní) ukazatele

Analýza provozních ukazatelů, taktéž ukazatele provozní výkonnosti, bude zahrnovat vyhodnocení ukazatelů produktivity dlouhodobého hmotného majetku, produktivity práce z přidané hodnoty, mzdové produktivity a osobních nákladů k přidané hodnotě. Vzhledem k fluktuaci zaměstnanců byl při výpočtech použit průměrný přepočtený počet zaměstnanců. Hodnoty provozních ukazatelů nalezneme v tabulce 19.

Tab. 19: Provozní ukazatele (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [Kč]	2011	2012	2013	2014	2015
Produktivita DHM	5,9	6,6	7,64	7,68	7,32
Produktivita práce z přidané hodnoty [tis. Kč]	115,17	111,56	114,46	106,67	132,41
Mzdová produktivita	4,01	5,23	5,00	4,89	4,51
Osobní náklady k přidané hodnotě	1,5	1,58	1,52	1,78	1,56
Nákladovost výnosů	0,94	0,96	0,94	0,95	0,95

Produktivita dlouhodobého hmotného majetku. Produktivita dlouhodobého hmotného majetku během sledovaného období vykazuje rostoucí trend v důsledku posilování automatizace a investic do dlouhodobého hmotného majetku. Postupně vzrostla produktivita dlouhodobého hmotného majetku z 5,89 Kč výnosů (2011) na 7,32 Kč výnosů (2015) na 1,00 Kč investovanou do dlouhodobého hmotného majetku.

Mzdová produktivita. Vypočtené hodnoty ukazují ustálený trend mzdové produktivity pohybující se od 4,01 Kč výnosů připadajících na 1,00 Kč mzdových nákladů do 5,23 Kč výnosů na 1,00 Kč mzdových nákladů. V roce 2011 byla hodnota nejnižší, kdy na 1,00

Kč z vyplacených mezd připadaly 4,01 Kč výnosů. Následující rok 2012 vykazoval nejvyšší hodnotu připadající na 1,00 Kč vyplacených mezd – 5,23 Kč. Důvodem k tomuto navýšení bylo nejenom navýšení tržeb z 19 048 tis. Kč na 28 953 tis. Kč, ale i snížení počtu zaměstnanců ze 100 na 85. Po zbytek sledovaného období hodnota každým rokem postupně mírně klesala z 5,23 Kč na konečných 4,51, avšak oproti roku 2011 pořád vykazovala vyšší hodnotu, a to o 0,50 Kč, což není pro družstvo úplně pozitivní jev. Klesl i počet zaměstnanců, z 85 v roce 2012, na 76 v roce 2015.

Osobní náklady k přidané hodnotě. Osobní náklady sdělují, jakou výši osobních nákladů (tj. mzdové náklady, náklady na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem, sociální náklady) musí podnik vynaložit na 1,00 Kč přidané hodnoty. V roce 2014 vykazoval ukazatel nejvyšší hodnotu, kdy na 1 Kč přidané hodnoty musel podnik vynaložit 1,78 Kč osobních nákladů. V roce 2011 vynaložil podnik 1,50 Kč osobních nákladů na zisk 1,00 Kč přidané hodnoty. Během období se tento ukazatel téměř nezměnil a trend ukazatele byl stabilní a pohyboval se v rozmezí od 1,50 do 1,78 Kč. To znamená, že družstvo musí vynaložit větší náklady, než jaké má tržby z prodeje výrobků. Za normálních okolností by bylo družstvo ztrátové. Družstvo však může pokračovat ve své činnosti a dosahovat zisku z důvodu vysokých dotací ze strany státu za zaměstnávání osob se zdravotním postižením. V ukazateli nejsou tyto dotace započítány. Pro představu, využitím aritmetického průměru dosahovaly osobní náklady během sledovaného období 16 275,6 tis. Kč ročně, zatímco přijaté dotace z Úřadu práce činily v průměru 9 959,4 tis. Kč ročně. Dotace pro družstvo představují velmi významnou část výnosů, bez které by nemohlo provozovat svou činnost.

Produktivita práce z přidané hodnoty. Ve výpočtech jsou zahrnuty i řídicí orgány. Trend ukazatele je rostoucí, což je pozitivní a znamená to, že výkonnost družstva ve vztahu k nákladům na zaměstnance roste. Nejvyšší hodnota přidané hodnoty na jednoho zaměstnance připadala v roce 2015 (132,41 tis. Kč) a nejnižší v předcházejícím roce 2014, kdy na jednoho pracovníka náležela hodnota 106,67 tis. Kč. Mezi roky 2014 a 2015 tak došlo k největšímu nárůstu. Hodnota mezi roky 2014 – 2015 vzrostla o 24,13 % (25,74 tis. Kč). Tržby mezi těmito roky poklesly o 8,30 % (2 949 tis. Kč) a počet zaměstnanců rovněž, z 87 na 76. To představuje pokles o 12,64 %. Toho bylo dosaženo snížením nákladů, které měly za následek zvýšení obchodní marže o 62,09 % (tj. plus 1 669 tis.

Kč). Mzdové náklady zůstaly i přes snížený počet zaměstnanců stejné, což značí, že příjmy zaměstnanců se zvyšovaly.

Nákladovost výnosů. Během celého období můžeme vidět téměř neměnnou nákladovost na výnosy pohybující se od 0,94 Kč do 0,96 Kč vynaložených nákladů na 1 Kč výnosů.

3.11 Analýza soustav ukazatelů

Tato část bakalářské práce bude zahrnovat celkové vyhodnocení finančního zdraví družstva Mechanika Prostějov 97. Zhodnocení bude provedeno pomocí analýzy soustav ukazatelů. K tomu budou využity bankrotní a bonitní modely, konkrétně se bude jednat o Quicktest Kislingerová. Bankrotní a bonitní modely jsou založeny na skutečných datech podniků. Je však důležité zmínit, že žádný z modelů nedokáže plně vystihnout situaci konkrétní firmy, protože každá firma je přece jen trochu jiná a má svá specifika.

Bankrotní model

Index IN05. Vzhledem k tomu, že jsou nákladové úroky družstva během sledovaného období téměř nulové, doporučují autoři dosadit do výpočtu hodnotu 9. Výsledky vidíme v tabulce 20.

Ve všech rocích sledovaného období jsou celkové hodnoty IN05 vyšší než 1,6, což znamená, že družstvu nehrozí bankrot, a ve všech rocích vytváří pro vlastníky hodnotu. Od roku 2011 do roku 2013 vykazoval ukazatel IN05 klesající trend. Hodnoty ukazatele IN05 byly nejvíce ovlivněny ukazateli (položkami) celková aktiva/cizí zdroje a oběžná aktiva/krátkodobé závazky. Aktiva družstva byla nejvíce ovlivněna výplatou společníků. Od roku 2013 do konce sledovaného období, vlivem lehkého navýšení oběžných aktiv společně se snížením krátkodobých závazků, mírně vzrostl. S nejnižší hodnotou ukazatele IN05 se ukázal rok 2013 (1,96). Tato hodnota je však stále vysoko nad šedou zónou. Nejvyšší hodnoty byly dosaženy v roce 2011 (3,41). Opět to bylo zapříčiněno ukazateli celková aktiva/cizí zdroje a oběžná aktiva/krátkodobé závazky, respektive druhý jmenovaný ovlivnil ten první, jelikož oběžná aktiva měla mnohem větší podíl na celkových aktivech a zároveň se krátkodobé závazky rovnají cizím zdrojům. Výše

oběžných aktiv byla ovlivněna krátkodobým finančním majetkem, který se následným rokem vyplatil společníkům, což se projevilo razantním skokem ve výsledné hodnotě IN05 mezi roky 2011 a 2012.

Tab. 20: Index IN05 (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Index	Váha	2011	2012	2013	2014	2015
X1	0,13	13,10	6,75	5,44	6,85	6,94
X2	0,04	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00
X3	3,97	0,05	0,04	0,07	0,05	0,04
X4	0,21	0,61	0,88	0,92	0,92	0,79
X5	0,09	11,30	5,59	4,64	5,84	6,04
Celkové hodnocení		3,41	2,08	1,96	2,17	2,13

Bonitní model

Quicktest Kislingerová je modifikací Kralickova rychlého testu určeného pro český trh. Hodnoty *celkového hodnocení* jsou v zaokrouhleny na jedno desetinné místo (viz tabulka 21). Vypočítané ukazatele jsou v horní polovině tabulky, zatímco jejich klasifikační ekvivalenty v dolní polovině.

V rocích 2011 – 2013 má tento ukazatel výslednou hodnotu (družstva) 1,8, tedy nižší než 2. Dle kritéria pro vyhodnocení Kralickova (modif. Kislingerová) rychlého testu to značí, že lze zdraví podniku považovat za velmi dobré. V rocích 2014 a 2015 se hodnota pohybuje mezi 2,0 – 3,0. Dle kritéria se takové hodnoty klasifikují do šedé zony nevyhraněných výsledků. Můžeme si všimnout rostoucí tendence ke zhoršení, kdy výsledná hodnota posledního roku se velmi blíží bodu, od kterého se dá finanční zdraví podniku považovat za špatné. Zhoršující se hodnoty lze přiřadit klesajícímu cash flow

družstva, které klesalo během celého sledovaného období. V roce 2015 se však dostalo dokonce až na zápornou hodnotu. Důvodem k tomu bylo vytvoření opravných položek k pohledávkám po lhůtě splatnosti (položka změna stavu opravných položek a rezerv) v hodnotě –3 875 tis. Kč. Družstvo by mělo být vůči rostoucím hodnotám bonitního modelu obezřetné.

Tab. 21: Quicktest Kislingerová (Vlastní zpracování dle výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015
Koeficient samofinancování	91,08	82,73	80,95	84,98	84,96
Doba splácení dluhu	–3,26	1,15	1,53	0,85	–0,14
Cash flow v % podnikového výkonu	14,02	12,18	10,79	7,18	7,26
ROA	4,52	3,96	6,56	5,32	4,33
Koeficient samofinancování	1	1	1	1	1
Doba splácení dluhu	1	1	1	1	1
Cash flow v % podnikového výkonu	1	1	1	3	3
ROA	4	4	4	4	4
Celkové hodnocení	1,8	1,8	1,8	2,3	2,3

3.12 Analýza SWOT

Tato část práce bude věnována analýzou vnitřních a vnějších faktorů družstva, které mají vliv na jeho hospodaření. Mezi vnitřní faktory spadají silné a slabé stránky společnosti, mezi faktory vnější pak příležitosti a hrozby. Jedná se tak o strategickou analýzu zaměřenou na budoucnost. Data byla získána participačním pozorováním, dále z výročních zpráv a z osobních rozhovorů se zaměstnanci družstva.

Silné stránky (Strenghts)

- držitel důležitých certifikátů,
- zadluženost na nízké úrovni,
- vysoké dotace ze strany státu,
- klesající doba obratu zásob, rostoucí obrat zásob,
- dostatek finančních prostředků,
- dobré hodnoty bonitních ukazatelů,
- klesající doba obratu obchodních pohledávek.

Slabé stránky (Weaknesses)

- pokles tržeb vlastních výkonů,
- nízká výrobní efektivnost aktiv,
- vysoké osobní náklady,
- příliš vysoké hodnoty ukazatelů likvidity.

Příležitosti (Opportunities)

- od roku 2014 nové trhy (Slovensko, Etiopie),
- zvyšující se poptávka po nově přeprodávaném zboží (pracovní oděvy a ochranné pomůcky).

Hrozby (Threats)

- při méně než 50% zaměstnanosti zdravotně postižených přichází o dotace,
- pohledávky po lhůtě splatosti.

3.13 Shrnutí výsledků analýzy družstva mechanika prostějov 97

Nyní rekapitulujeme výsledky provedené analýzy družstva s důrazem na její nejpodstatnější části.

U celkových aktiv si ihned povšimneme velkého pádu v prvních dvou rocích, tj. 2011 a 2012. Meziroční snížení představuje 12 558 tis. Kč (18,8 %), přesněji z 66 811 tis. Kč v roce 2011 na 54 253 tis. Kč následujícího roku. Důvodem tohoto drastického snížení bylo snížení krátkodobých finančních prostředků (výplata členů družstva). Pro celou analýzu je tato skutečnost stěžejní, neboť se jednalo o největší zásah do rozvahy společnosti, který ovlivnil téměř všechny ukazatele. Od roku 2012 se aktiva pohybují v rozmezí od 54 253 tis. Kč do 57 727 tis. Kč s nejvyšší hodnotou v posledním sledovaném roce, tedy 2015. Vykazují tak mírně rostoucí trend. Meziročně vzrostla hodnota aktiv nejvíce v rocích 2015 – 2014, konkrétně o 5,40 % (2 955 tis. Kč). Družstvo během sledovaného období nepořizovalo dlouhodobý majetek, který si po celou dobu udržuje stabilní hodnotu. Největší zastoupení mezi aktivy zauímají oběžná aktiva. Ta za celou dobu představují v průměru kolem 86% podíl na celkových aktivech. Jedná se tedy o kapitálově lehkou firmu. Největší meziroční pokles vidíme v prvních dvou rocích, tj. 2011 a 2012, právě z důvodu již zmíněnému snížení krátkodobých finančních prostředků. Přesně se jednalo o 22,06 % (12 709 tis. Kč). Od tohoto roku až po konec sledované etapy se postupně dostávají ze 44 894 tis. Kč (v roce 2012) na 50 124 tis. Kč (v roce 2015), což představuje rostoucí trend. Největší podíl na oběžných aktivech mají po sobě krátkodobé pohledávky, krátkodobý finanční majetek a zásoby. V poměru ve velikosti mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobému finančnímu majetku k zásobám existuje velká mezera, která naznačuje, že po výrobcích družstva není taková poptávka, jinak by finanční prostředky investoval do zásob. Tento fakt bude tématem následující kapitoly.

Stranu pasiv tvoří především vlastní zdroje, tedy vlastní kapitál. Vyjma roku 2012, kdy jeho hodnota prudce poklesla o 26,24 % (tj. minus 15 968 tis. Kč) vlivem snížení nerozděleného výsledku hospodaření minulých roků (výplata členům družstva), nabývá na hodnotě ve všech rocích sledovaného období. Počáteční (v roce 2011) hodnota pasiv je 66 811 tis. Kč, konečná (v roce 2015) 57 772 tis. Kč. Vlastní kapitál tvoří v průměru 84,94 % celkových pasiv a mezi jeho nejvýznamnější položky patří zejména VH

minulých roků, fondy tvořené ze zisku a základní kapitál. Za největším poklesem VH minulých let může již zmíněná výplata podílu členům družstva v hodnotě 15 969 tis. Kč. Fondy ze zisku a základní kapitál zůstaly po celou dobu téměř nezměněny. VH běžného účetního období dosahuje poměrně nízkých hodnot. Důvodem jsou vysoké výrobní náklady a nízké využití cizího kapitálu. Více v následující kapitole.

Jelikož družstvo nemá dlouhodobé závazky, tvoří cizí zdroje pouze krátkodobé závazky. Podíl cizích zdrojů na celkových pasivech se pohybuje od 7,63 % (v roce 2011) do 18,40 % (v roce 2013). V roce 2013 dosahuje družstvo i nejvyšší hodnoty výsledku hospodaření (3 793 tis. Kč). Cizí zdroje vykazují obrácený vývoj od vlatních zdrojů. V rocích 2012–2011 vzrostly o 7,60 % (2 937 tis. Kč), od roku 2012 si udržují stabilní úroveň. Mezi nejvýznamnější položky patří závazky z obchodních vztahů.

Podnik je vysoce likvidní. Nemá tak problémy s úhradou svých závazků. Nicméně během celého sledovaného období nedosáhl v žádném roce na doporučené hodnoty. Po většinu období jsou hodnoty likvidity vysoce nad hodnotami doporučovanými vyjma ojedinělých výjimek u okamžité likvidity. Tyto vysoké hodnoty sice snižují nebezpečnost platební neschopnosti, tím však snižují i výkonnost firmy. U všech ukazatelů si můžeme všimnout stejného trendu, kde hodnoty prvního roku (rok 2011) vysoce převyšují hodnoty roků následujících. Příčinou byla vysoká hodnota oběžných aktiv v prvním roce způsobená vysokým objemem krátkodobých finančních prostředků. Po zbytek období se hodnoty pohybují na stabilní úrovni. Běžná likvidita dosahuje v prvním roce (rok 2011) hodnoty 11,30 %, v rocích následujících se pohybuje v rozmezí od 4,64 % (v roce 2013) do 6,04 % (v roce 2015). Pohotová likvidita dosahuje v prvním roce hodnoty 10,92 %, od roku 2012 do roku 2015 se pak pohybuje v rámci 4,48 % (v roce 2013) až 5,89 % (v roce 2015). Znamená to, že je podnik schopen hradit své závazky i bez zásob, které udržuje na stabilní a nízké úrovni. U obou druhů likvidit došlo v roce 2013 k jejím snížením z důvodu zvýšení krátkodobých závazků, respektive závazků z obchodních vztahů. Okamžitá likvidita vykazuje ojedinělé výjimky v rocích 2012 a 2013, kdy jsou její hodnoty mírně pod doporučovanou úroveň, konkrétně 0,17 %. Nejvyšší naměřené hodnoty jsou opět v prvním roce, a sice 4,66 %. V rocích 2014 a 2015 dosahují opět vyšších, než doporučovaných hodnot. Podnik snížil svou likviditu z prvního roku (rok 2011) tím, že vyplatil společníky a zbavil se tak nadbytečných finančních prostředků na bankovním

účtu. Nicméně likvidita je stále vysoká. Dochází tak ke zbytečnému vázání finančních prostředků, které by mohly být využity ke zlepšení výkonnosti. Podstatnou část prostředků tvoří půjčky statutárním orgánům, které jsou následně investovány z důvodu lepšího využití. Dá se tedy předpokládat, že po výrobcích podniku není taková poptávka, jinak by podnik investoval peněžní prostředky do zásob, což by snížilo likviditu a tím zvýšilo výkonnost družstva.

Získané výsledky ukazatelů likvidity ještě doplňuje a potvrzuje čistý pracovní kapitál, řadící se mezi ukazatele rozdílové. ČPK dosahuje ve všech rocích kladných čísel, což znamená, že je družstvo opravdu schopné splácet všechny své krátkodobé závazky. Nejvyšší hodnotu vykazuje ukazatel v prvním roce (rok 2011), a to 52 504 tis. Kč. Nejnižší naopak hned rok následující (rok 2012), a sice 36 858 tis. Kč. Důvodem byl pokles oběžných aktiv o 22,06 % (tj. minus 12 709 tis. Kč) společně s navýšením krátkodobých cizích zdrojů o 30,03 % (tj. plus 2 413 tis. Kč). Poté následuje tříleté období mírného růstu.

Ukazatelé rentability vykazují během období výkyvy, zejména pak v roce 2013, nicméně z dlouhodobého hlediska se jedná spíše o trend stabilní, vyjma rentability tržeb, které mají mírně klesající průběh. Výnosnost celkových aktiv se pohybuje v rozmezí od 3,56 % (v roce 2012) do 6,56 % (v roce 2013), což značí i největší meziroční nárůst mezi těmito roky. Je to dáno největším nárůstem výsledků hospodaření běžného účetního období, konkrétně z 2 151 tis. Kč na 3 739 tis. Kč. Nízké hodnoty jsou důvodem malého využívání cizího kapitálu. V celém období vykazuje ukazatel výnosnosti vlastního kapitálu velmi mírné zlepšení hodnot, a to z 4,97 % (v roce 2011) na 5,10 % (v roce 2015) s nejvyšší hodnotou 8,52 % (v roce 2013) vyvolanou zvýšením cizích zdrojů na jejich maximální hodnotu (10 449 tis. Kč). To značí, že by podnik mohl dosahovat vyšší výnosnosti při vyšší zadluženosti. Rentabilita tržeb má klesající trend s vyššími hodnotami v rocích 2013 (7,20 %) a 2011 (7,41 %). Tyto hodnoty korelují s nejvyššími hodnotami výsledku hospodaření daných rocích, a sice 3 022 tis. Kč (v roce 2011) a 3 739 tis. Kč (v roce 2013). Vlivem na výsledek hospodaření mají především výnosové úroky, nikoliv velikost tržeb, se kterými i proporcionálně rostou náklady. Tento fakt potvrzuje i ukazatel nákladovosti. Podnik tak neoptimalizuje své náklady. Tržby družstva dosahují nejnižší hodnoty v roce 2011, a to přesně 40 860 tis. Kč, nejvyšší v roce 2013 (52 453 tis. Kč).

Od roku 2013 však postupně klesají až na hodnotu 45 317 tis. Kč. Během období družstvo postupně snižovalo produkci svých vlastních výrobků a začalo zvyšovat podíl přeprodaného zboží.

Produktivita DHM roste mírným tempem, to znamená, že se investované prostředky do DHM vyplácí. Hodnota postupně vzrostla z 5,89 Kč výnosů v roce 2011 na 7,32 Kč výnosů za 1 Kč investovanou do dlouhodobého hmotného majetku v roce 2015. Produktivita práce z přidané hodnoty ukazuje mírné zvýšení hodnot mezi prvním (rok 2011) a psoeldním rokem (rok 2015). V roce 2011 dosahovala hodnota produktivity práce 115,17 tis. Kč, v roce 2015 pak 132,41 tis. Kč. K největšímu meziročnímu vzrůstu dochází v rocích 2015 – 2014 (tj. plus 25,74 tis. Kč). Příčinu můžeme najít ve zvýšení obchodní marže 62,09 % (tj. plus 1 669 tis. Kč). Mzdová produktivita vykazuje během sledovaného období také mírné zlepšení. V roce 2011 připadlo na 1 Kč mzdových nákladů 4,01 Kč výnosů. V posledním roce, tedy 2015, to bylo již 4,51 Kč výnosů na 1 Kč mzdových nákladů. Při pohledu na osobní náklady k přidané hodnotě však zjistíme velmi podstatnou skutečnost, že osobní náklady během celého období převyšovaly přidanou hodnotu. Tento ukazatel je velmi stabilní a pohybuje se v rozmezí od 1,50 Kč do 1,78 Kč za sledované období. Nejmenší náklady mělo družstvo v roce 2011, kdy na zisk 1 Kč přidané hodnoty vynaložil 1,5 Kč. Největší naopak v roce 2014, kdy musel podnik vynaložit 1,78 Kč na 1 Kč přidané hodnoty. Za normálních okolností by družstvo vykazovalo ztrátu a muselo by ukončit provoz. Důvodem, proč může družstvo nadále bez problému fungovat a vykazovat zisk je skutečnost, že od Úřadu práce přijímá vysoké dotace na úhradu provozních nákladů (úhradu mzdových nákladů a dopravu). Ročně to v průměru vychází na 9 959,4 tis. Kč.

Ukazatel obratu celkových aktiv se vyjma rok 2011 pohybuje na relativně stabilní úrovni. Doporučeným hodnotám se nejvíce blíží v rocích 2013 a 2014, ve kterých se aktiva obrátila 0,92krát. Nejméněkrát se hodnota aktiv obrátila v roce 2011, kdy se aktiva „obrátila“ 0,61krát, což bylo způsobeno zbytečným vázáním finančních prostředků na bankovním účtu družstva. Poté došlo k nápravě hodnot s menším propadem v roce 2015, kdy se aktiva „obrátila“ 0,79krát vlivem nižších tržeb. Družstvo nemaximalizuje užitek svých aktiv, a tak přichází o zisky. Obrat zásob se postupem času zvyšuje, což je pro podnik pozitivní, protože to znamená, že zásoby zbytečně „neleží“ v podniku. S vysokou

dobou obratu zásob je spojena i příznivá likvidita družstva, která tuto skutečnost potvrzuje. Postupně se snižuje i doba (počet dní), po kterou jsou prostředky vázány v zásobách. Družstvo efektivně hospodaří se svými zásobami.

Doba obratu obchodních pohledávek postupně klesá ze 44,73 dnů v roce 2011 na 32,54 dní v roce 2015, což je pro družstvo významně pozitivní. Je to dáno zlepšenou platební morálkou odběratelů. Naproti tomu se doba obchodních závazků neustále navyšuje. Z 25,02 dnů v roce 2011 dokonce až na dvojnásobnou hodnotu v roce 2015, tedy 50,56 dnů. Družstvu trvalo v roce 2015 uhradit své závazky dvakrát déle, než tomu bylo na počátku sledované etapy. Avšak z důvodu klesající doby obratu obchodních pohledávek, jsou od roku 2013 všechny obchodní závazky hrazeny až po obdržení platby od svých odběratelů.

Družstvo si většinu svého majetku financuje vlastními zdroji, tedy vlastním kapitálem. Jeho celková zadluženost je proto nízká. U ukazatelů zadluženosti vidíme velmi podobný stabilní trend s velkými rozdíly v hodnotách mezi rokem 2011 a zbytkem sledovaného období. Hodnota ukazatele celkové zadluženosti družstva se pohybuje od 7,63 % (v roce 2011) do 18,40 % (v roce 2013). Nízká hodnota v roce 2011 byla způsobena vyšší hodnotou vlastního kapitálu (nerozdělený zisk minulých let). Na základě usnesení členské schůze z 25.4.2012 byla schválena výplata podílu na zisku (15 969 tis. Kč). Došlo tedy ke snížení vlastního kapitálu, což mělo nejpodstatnější vliv na hodnotách ukazatelů. Po zbytek období se hodnota celkové zadluženosti pohybuje mezi 14,40 % až 14,81 %, vyjma rok 2013, kdy dosahuje maximální hodnoty z důvodu navýšení krátkodobých závazků. Krátkodobé závazky jsou v roce 2013 nejvyšší za celé období (10 480 tis. Kč). Hodnoty koeficientu samofinancování doplňují hodnoty celkové zadluženosti. Z vlastních zdrojů si družstvo financovalo svou činnost nejvíce v roce 2011 (91,08 %), zatímco nejméně v roce 2013 (80,95 %).

Bonitní model IN05 vykazuje ve všech rocích hodnoty vyšší než 1,6, což je pro družstvo velmi pozitivní a znamená to, že družstvo v každém roce dokázalo vytvořit hodnotu. Hodnoty sice v prvních třech rocích klesají, nicméně od roku 2013 vykazují mírný růst. I v nejnižší hodnotě (rok 2013) dosahuje úrovně 1,96, což je stále vysoko nad hranicí vyjadřující dobré zdraví firmy.

Aplikací modifikovaného Kralickova rychlého testu (Quicktest Kislingerová) jsme zjistili, zdali je družstvo v dohledné době ohroženo bankrotem či nikoliv. V prvních třech rocích (roky 2011, 2012 a 2013) jsou hodnoty testu 1,8 vyjadřující velmi dobrou finanční situaci družstva. V dalších dvou (roky 2014 a 2015) vidíme patrné zhoršení, kdy hodnoty dosahují stejných čísel, a sice 2,3. Dostávají se tak do šedé zóny nevyhraněných výsledků s rostoucí tendencí ke zhoršení. Jedním z důvodů špatných výsledných hodnot posledního roku byly oprávký k pohledávkám po lhůtě splatnosti. Dá se tedy očekávat, že v roce následujícím budou hodnoty opět o něco lepší. I přes to by mělo družstvo přistupovat k navyšujícím se hodnotám obezřetně s důrazem na platební morálku odběratelů. Dalším, mnohem závažnějším důvodem, je klesající cash flow během celého období. Od roku 2013 klesají i tržby, což se negativně projevuje na výsledné hodnotě výsledku hospodaření za běžné účetní období, tím i na výsledné cash flow.

Na základě provedené analýzy můžeme říci, že jde o společnost nacházející se v dobré kondici. Během analýzy jsme však narazili na několik oblastí, ve kterých družstvo nedosahuje úplně příznivých výsledků a nemaximalizuje zisk. Na problémové části se zaměříme v následující kapitole.

4 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ

Cílem této části bakalářské práce je formulace doporučení ke zlepšení problémových oblastí činnosti družstva, a tím i zlepšení finanční situace podniku jako celku. Z výsledných hodnot vybraných ukazatelů lze o celkové finanční situaci družstva Mechanika Prostějov 97 tvrdit, že i přes neuspokojivé hodnoty některých ukazatelů se družstvo nachází v „dobré“ finanční kondici. Každým rokem vytváří pro společníky hodnotu a v blízké době není ohroženo bankrotem.

Podnik nemá problémy s platební schopností, ba naopak, hodnoty ukazatelů likvidity jsou až příliš vysoké. Zbytečně jsou tedy vázány finanční prostředky, které by bylo možné využít k plnému rozvinutí potenciálu družstva. Pozornost bude upřena na horší hodnoty některých ukazatelů, jakou je rostoucí doba obratu obchodních závazků, vysoké hodnoty likvidity, klesající cash flow a nízká zadluženost podniku. Navržená doporučení by měla přispět k dosažení příznivějších hodnot některých ukazatelů a ke zlepšení finanční situace družstva Mechanika Prostějov 97.

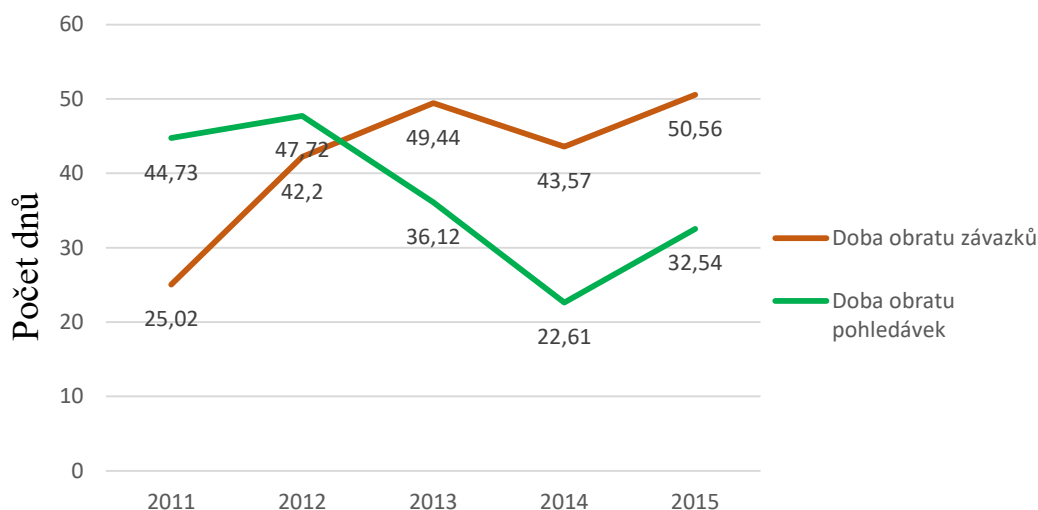
Rostoucí doba obratu obchodních závazků

Během sledovaného období lze identifikovat rostoucí dobu jak celkových závazků, tak i závazků z obchodních vztahů. Vzhledem ke skutečnosti, že společnost neeviduje dlouhodobé závazky a její obchodní závazky tvoří většinu celkových závazků, zaměřím pozornost právě na závazky z obchodních vztahů (krátkodobé závazky).

Při porovnání s dobou obratu obchodních pohledávek sice lze usoudit, že společnost platí své obchodní závazky až po obdržení platby za své obchodní pohledávky, což je pozitivní, nicméně celková doba obchodních závazků se za sledované období navýšila na dvojnásobek své původní doby. Navyšování doby závazků má kladný vliv na hodnoty cash flow. Na druhé straně se podnik může dostat do problémů z hlediska etiky a v budoucnu pro něj může být obtížné získávat dodavatelské úvěry, či jiné možnosti financování, jelikož družstvu trvá úhrada svých závazků dvakrát déle. Podnik tak sice nemusí spěchat s jejich úhradou, hrozí mu však ztráta dodavatelů. Ideálním stavem je situace, kdy doba obratu vykazuje stabilní trend se současně se snižující dobou obratu pohledávek.

Společnost je dostatečně likvidní a doby obratu obchodních pohledávek jsou kratší než doby obratu obchodních závazků. Rovněž disponuje dostatkem čistého pracovního kapitálu. Proto navrhuji zkrátit dobu splácení obchodních závazků souběžně s udržením její stabilní hladiny. Vývoj zachycený Grafem č. 1 (spojnicový graf) značí, že doba obratu obchodních závazků byla poprvé delší, než doba obratu obchodních pohledávek v roce 2013. V rocích 2013 – 2015 byla, při použití aritmetického průměru, doba mezi přijetím inkasa z obchodních pohledávek a úhradou obchodních závazků 17 dní. To znamená, že je zde prostor pro včasnější úhradu obchodních závazků.

Z důvodu eliminace rizik proto navrhuji zkrácení doby úhrady obchodních závazků na 40 – 45 dní, což si družstvo může bez problémů dovolit a přitom si uchovat dostatečnou časovou rezervu mezi obdržením obchodních pohledávek a úhradou obchodních závazků.

Graf 1: Porovnání doby obratu obchodních pohledávek s obchodními závazky (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97 v software MS Excel)

Klesající cash flow

Z bonitního modelu Quicktest Kislingerová (viz tabulka 21) lze identifikovat klesající hodnoty cash flow (cash flow v procentech podnikového výkonu), jehož snížení mělo vliv i na zhoršení celkového hodnocení podniku a jeho posunutí do tzv. šedé zóny. Absolutní hodnoty cash flow od roku 2013 také vykazují klesající trend (viz tabulka 22).

Až na výjimky, měl na hodnotě cash flow největší podíl výsledek hospodaření běžného účetního období.

Tab. 22: Absolutní hodnoty cash flow a jednotlivé položky, ze kterých se skládá (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [tis. Kč]	2011	2012	2013	2014	2015
Cash flow	5 730	5 805	5 661	3 614	3 290
VH běžného účetního období	3 022	2 151	3 739	2 915	2 501
Odpisy	972	703	833	1 186	4 664
Změna stavu rezerv	1 736	2 951	1 089	–487	–3 875

Hodnota v posledních dvou rocích, zvláště pak v posledním roce, tedy 2015, byla ovlivněna zejména vysokou částkou **oprávek** k pohledávkám (nedobytným, po lhůtě splatnosti). Kdyby nemělo družstvo problémy s pohledávkami, hodnoty cash flow by byly mnohem příznivější, a proto se zaměříme na pohledávky po lhůtě splatnosti a pohledávky nedobytné a navrhneme opatření, aby se situace v budoucnu neopakovala. Pravdou je, že společnost je likvidní a disponuje dostatečným množstvím čistého pracovního kapitálu. Na druhou stranu se jedná o zbytečné riziko, které lze vhodnými nástroji a opatřením alespoň částečně eliminovat, či zmírnit jeho dopady. Družstvo během sledovaného období vykazovalo snížení doby obratu obchodních pohledávek, což je pozitivní zjištění. Nicméně evidovalo i nedobytné pohledávky, jejichž oprávek v roce 2015 vedly ke snížení hodnoty cash flow o –3 875 tis. Kč. Je tedy potřeba implementovat taková opatření, která by zamezila vzniku nedobytných pohledávek a pohledávek po lhůtě splatnosti.

Ještě, než přejdeme na samotné řešení, je třeba zmínit, že dopady nezaplacených pohledávek lze snížit včasným předáním inkasní společnosti ke správě a vymáhání, což zvyšuje pravděpodobnost jejího vymožení. Ta poté zvolí nejvhodnější způsob vymáhání pohledávek (mimosoudní, soudní, exekuční). Nedobytné pohledávky nemá smysl vymáhat, ale jejich dopad a ztráty lze minimalizovat právě včasným vytvořením oprávek.

Navrhuji tedy řešení skládající se ze dvou částí, a sice prověřením platební morálky odběratelů společně se zavedením ochranných opatření ve formě faktoringu.

Prověření platební morálky odběratelů – první část řešení. Odběratel nebude schopen dostát svým závazkům. Podnik musí být zejména obezřetný u nových, neznámých odběratelů. K prověření platební morálky má k dispozici několik nástrojů.

Jednoduše a relativně rychle může podnik ověřit platební morálku svých odběratelů pomocí ukazatelů likvidity a zadluženosti, stejně tak i prostřednictvím bankrotních modelů jako jsou například Indexy IN, nebo Altmanův bankrotní model. Hodnoty ukazatelů můžeme zjistit, respektive vypočítat, z výročních zpráv uložených ve Veřejném rejstříku a sbírce listin na stránkách Ministerstva spravedlnosti.

Podnik může využít i další veřejně dostupná data o podnicích, jako například ARES (Administrativní registr ekonomických subjektů), dostupný na Ministerstvu financí, ISIR (Insolvenční rejstřík), vedený Ministerstvem spravedlnosti, či jednu z řad společností pomáhajících s vyhledáním, kontrolou nebo vymáháním pohledávek. Podnik by se měl problémovým společností vyhnout. Pokud to však není možné, existuje řada opatření, která tato rizika dokáží významně omezit a předejít tak neuhrazeným pohledávkám. Tato opatření by měla být využívána obezřetně.

Zavedení ochranných opatření – druhá část řešení. Řešením může být využití ***faktoringu***, což je odkup krátkodobých pohledávek bankou, či jinou specializovanou finanční institucí *před lhůtou splatnosti pohledávek*. Pohledávka, a s ní spojená rizika, tak přechází přímo na instituci a podnik ihned získává finanční prostředky. Tzv. ***faktor*** si poté účtuje jako úrok za dobu od nákupu do splatnosti pohledávky, režijní náklady a odměnu, která zahrnuje rizikovou provizi pro případ nedobytnosti odkoupené pohledávky. Důležitým hlediskem je, že pohledávky musejí být ve fázi před lhůtou jejich splatnosti, z čehož vyplývá nutnost dobré komunikace s odběratelem a přehledu o jeho finanční situaci¹⁴².

¹⁴² HRDÝ, M., HOROVÁ, M. *Finance podniku*. 1. vyd. Praha, 2009, s. 80–81

Vysoké hodnoty likvidity (běžné a pohotové)

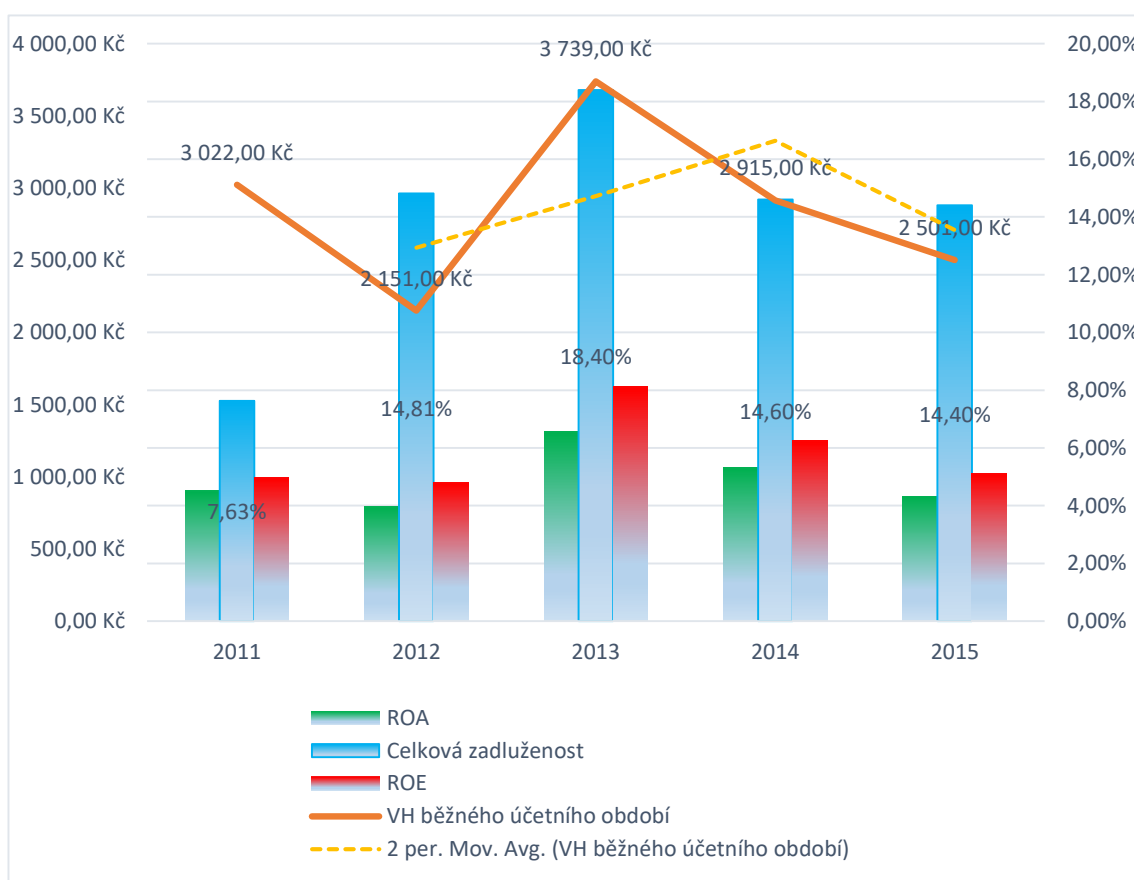
Vysoké hodnoty likvidity svědčí o neproduktivním vázání prostředků v hotovosti, což narušuje provozní cyklus podniku. Jsou dány konzervativním přístupem firmy, kdy je většina aktivit podniku financována vlastním kapitálem. To znamená, že družstvo neefektivně hospodaří se svým kapitálem. Družstvu se sice podařilo snížit hodnoty z prvního roku (rok 2011) o polovinu tím, že vyplatilo své společníky a zbavilo se tak vysoké částky krátkodobého finančního majetku. Nicméně, jak můžeme vidět z údajů uvedených v tabulce 8, pohybují se stále vysoko nad doporučenými hodnotami. To, mimo jiné, potvrzuje i srovnání s oborem.

Tabulka 23 zobrazuje hodnoty celkové zadluženosti s hodnotami likvidity (běžné a pohotové), ale i řadu dalších důležitých ukazatelů, jakými jsou například *ROA*, *ROE* a výsledek hospodaření běžného účetního období (čistý zisk). Z tabulky vidíme, že družstvo dosahovalo nejlepších hodnot těchto ukazatelů v roce 2013, kdy bylo nejvíce zadlužené. Během sledovaného období roků 2011 – 2015 byly ukazatele likvidity v roce 2013 na svých minimech, zatímco ukazatele *ROA* a *ROE* na svých maximálních hodnotách, vykazovaly tedy nejvyšší výnosnost. Čistý zisk dosahoval také nejvyšší hodnoty v roce 2013, a sice 3 739 tis. Kč.

Tab. 23: Srovnání vlivu celkové zadluženosti na vybrané ukazatele a na výši VH běžného účetního období (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015
Celková zadluženost [%]	7,63	14,81	18,40	14,60	14,40
Běžná likvidita	11,30	5,90	4,64	5,84	6,04
Pohotová likvidita	10,92	5,34	4,48	5,65	5,89
ROE [%]	4,97	4,79	8,12	6,26	5,10
ROA [%]	4,52	3,96	6,56	5,32	4,33
Cizí zdroje [tis. Kč]	5 099	8 036	10 480	7 997	8 315
VH běžného účetního období [tis. Kč]	3 022	2 151	3 739	2 915	2 501

Pro lepší znázornění jsou významné hodnoty z tabulky 23 převedeny do Grafu č. 2 (kombinovaný graf – sloupcový graf s přidáním trendové čáry a vedlejší osy), který zobrazuje vývoj hodnot celkové zadluženosti a jejich vlivu na výši výsledku hospodaření běžného účetního období a hodnot ukazatelů *ROA*, *ROE*. Hodnoty ukazatelů *ROA*, *ROE* a celkové zadluženosti jsou ve formě sloupců s hodnotami na vedlejší ose, zatímco výsledek hospodaření běžného účetního období formou spojnicové čáry na ose y. Hodnoty ukazatelů *ROA*, *ROE* a celkové zadluženosti jsou v procentech, zatímco hodnoty VH běžného účetního období v Kč. Na grafu je dále zobrazen klouzavý průměr v podobě přerušované čáry za stejné období, tedy roky 2011 až 2015.

Graf 2: Porovnání výše VH běžného účetního období s výší celkové zadluženosti s přidáním ukazatelů *ROA* a *ROE* (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97 v software MS Excel)

Tabulka 24 uvádí srovnání celkových nákladů s výnosy a jejich nejvýznamnější částí – Tržby. Z ukazatelů plyne, že celková výše výnosů nekoreluje s výší výsledku hospodaření za běžné účetní období (čistý zisk). Je to dáno tím, že s výnosy přímo úměrně rostou náklady.

Tab. 24: Srovnání nákladů, výnosů a tržeb a jejich vlivu na VH běžného účetního období (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [tis. Kč]	2011	2012	2013	2014	2015
Náklady	49653	56914	60380	58460	52662
Výnosy	52675	59065	64119	61375	55165
Tržby	40860	47657	52 453	50310	45317
VH běžného účetního období	3 022	2 151	3 739	2 915	2 501

Poslední z tabulek, tabulka 25, pak ukazuje koeficient samofinancování družstva v porovnání s odvětvím, kde lze zaznamenat obrovský rozdíl.

Tab. 25: Srovnání koeficientu samofinancování s odvětvím (Vlastní zpracování dle účetních výkazů družstva Mechanika Prostějov 97)

Ukazatel [%]		2011	2012	2013	2014	2015
Koeficient samofinancování	[podnik]	91,08	82,73	80,95	84,98	84,96
	[obor]	49,77	52,21	50,79	52,53	53,49

Pro ilustraci budou nyní vypočítány ukazatele likvidity při 35% zadlužení podniku. K návrhu použijí hodnoty účetních výkazů z posledního roku (rok 2015); zjištěný 35% podíl cizích krátkodobých zdrojů představuje zhruba 20 000 tis. Kč. Při takové výši by hodnoty ukazatelů byly následovné:

$$\text{běžná likvidita} = \frac{50\,124}{20\,000} = 2,51$$

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{50\,124 - 1\,257}{20\,000} = 2,44$$

Vzhledem k nízkým hodnotám zásob jsou hodnoty pohotové likvidity stále na vyšší, než ideální hodnotě. Nicméně běžná likvidita už je na mezní hranici doporučených hodnot. Lze předpokládat, že by i další ukazatelé, jako jsou *ROE* a *ROA*, vykazovaly zlepšené hodnoty. Pokud by družstvo začalo využívat dlouhodobý cizí kapitál, zvýšilo by svou výnosnost pouze ukazatelů rentability. K nižším hodnotám likvidity by muselo začít využívat více krátkodobých cizích zdrojů, jakými jsou například dodavatelské úvěry, krátkodobé bankovní úvěry či jiné krátkodobé finanční výpomoci.

Navrhuji tedy zvýšení podílu cizích zdrojů, zejména krátkodobých závazků, na hodnotu alespoň 35 % z celkových pasiv, což si družstvo může vzhledem ke své finanční situaci dovolit i s případným navýšením nákladových úroků. I s takovým navýšením cizích zdrojů by družstvo stále bylo pod oborovým průměrem.

Pohotovou likviditu by bylo možné snížit i nákupem materiálu a zboží určeného k přeprodeji, což by zvýšilo stav zásob, které se u pohotové likvidity odečítají od oběžných aktiv. To by však musela být poptávka po zboží družstva a navíc by takové řešení nevyřešilo vysoké hodnoty běžné likvidity. Vzhledem k tomu, že družstvo namísto nákupu zásob raději půjčuje své volné prostředky statutárním orgánům za účelem jejich zhodnocení, je velmi pravděpodobné, že poptávka po zboží není vysoká. Úrok se v průměru pohybuje kolem 1 % p.a.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit finanční situaci družstva Mechanika Prostějov 97 v období roků 2011 až 2015. Bylo využito vybraných metod finanční analýzy. Pro větší srozumitelnost byly výsledky ukazatelů následně formulovány a shrnuty do samostatné kapitoly. Správná interpretace získaných výsledků poskytla nezbytný podklad k navržení opatření, která by měla přispět k lepší finanční situaci družstva.

Na základě výsledných hodnot finanční analýzy lze o finanční situaci družstva říci, že se nachází v dobré kondici, každým rokem generuje pro své členy hodnotu a v blízké době není ohroženo zánikem, i přes zhoršené hodnoty bankrotního modelu posledních dvou roků. Zhoršené hodnoty bankrotního modelu byly způsobeny klesajícími hodnotami cash flow. Vyjma klesajících hodnot cash flow, ovlivněných zejména výší výsledku hospodaření běžného účetního období, ale i jeho snížením z důvodu opravek k nedobytným pohledávkám, vykazuje společnost neuspokojivé, respektive příliš vysoké hodnoty likvidity. Neuspokojivé hodnoty a problémové oblasti byly předmětem vlastních návrhů řešení.

V rámci kapitoly vlastní návrhy řešení byly formulovány návrhy ke zlepšení neuspokojivých hodnot některých ukazatelů, které brání družstvu v maximalizaci zisku. Dále byla navržena opatření k eliminaci či zmírnění dopadů rizikových faktorů. Důraz byl kladen hlavně na vysoké hodnoty likvidity, které by se daly snížit pomocí vyšší zadluženosti podniku a na zvyšující se dobu obratu obchodních závazků. Poslední problémovou oblastí byly nedobytné pohledávky, jejichž značné oprávky v posledním roce znamenaly snížení hodnoty cash flow, ne však meziročně. Pokud si společnost zajistí platební morálku svých odběratelů, kterou si může ověřit pomocí navržených nástrojů, nebude mít v budoucnu problémy.

Finanční situace družstva Mechanika Prostějov 97 byla na základě vybraných metod finanční analýzy vyhodnocena, její výsledky interpretovány a nakonec byla navržena i opatření pro zlepšení celkového finančního zdraví družstva.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BARAN, D., A. PASTÝR, D. BARANOVÁ. Financial Analysis of a Selected Company. *The Journal of Slovak University of Technology* [online]. De Gruyter Open, 2016, 73–92 [cit. 2016–12–20]. DOI: 10.1515/rput–2016–0008. ISSN 1338–0532. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/view/j/rput.2016.24.issue–37/rput–2016–0008/rput–2016–0008.xml?format=INT>.

BLAHA, Z., S., JINDŘICHOVSKÁ, I.: Jak posoudit finanční zdraví firmy: finanční analýza pro investory: bankéře, brokery, manažery, podnikatele i drobné akcionáře 2 vyd. Praha: Management Press, 1995, 194 s. ISBN 80–8560–80–2.

BUSINESS CENTER. Obchodní zákoník. *Businesscenter.cz* [online]. ©1998–2017 [cit. 2017–05–14]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast3h1.aspx>

ČERNÁ, A., DOSTÁL, J., SŮVOVÁ, H., ŠPAČEK, E., HUBÁLEK, K.: Finanční analýza, 1. vyd. Praha: Bankovní institut, a.s., 1997, 304 s. ISBN neuvedeno.

DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2008. 191 s. ISBN 978–80–86929–44–6.

DOUCHA, Rudolf. *Finanční analýza podniku: Praktické aplikace*. B.v. Praha: Vox Consult, 1996. 224 s. ISBN 80–90211–12–7.

FOTR, Jiří. *Strategické finanční plánování*. 1. vyd. Praha: Grada, 1999. Manažer. ISBN 80–7169–694–3.

HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza firmy*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 208 s. ISBN 978–80–7357–392–8.

HRDÝ, M., M. HOROVÁ. *Finance podniku*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 180 s. ISBN 978–80–7357–492–5.

KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Manažerské finance*. 2. přepracované a doplněné vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 745 s. ISBN 978–80–7179–903–0.

KOVANICOVÁ, D., P. KOVANIC. *POKLADY skryté v účetnictví: Díl 1, Jak porozumět účetním výkazům*. 5. vyd. Praha: Polygon, 1998. 248 s. ISBN 80–85967–73–1.

KUBÍČKOVÁ, Dana a Irena JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza a hodnocení výkonnosti firmy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. 368 s. ISBN 978–80–7400–538–1.

KULIKOVA, L.I., A.G. GARYNTSEV, G.M. GAFIEVA. The Balance sheet as information model. *Procedia Economics and Finance* [online]. Elsevier Science, 2015, 339–343 [cit. 2016–12–20]. DOI: 10.1016/S2212–5671(15)00675–9. ISSN 2212–5671. Dostupné z: <https://www.infona.pl/resource/bwmeta1.element.elsevier-bb16ab34-b972-31d6-8933-e304ccb37f69>.

MECHANIKA PROSTĚJOV 97. O družstvu. *Mpv97.cz* [online]. ©2009 [cit. 2017–05–7]. Dostupné z: <http://www.mpv97.cz>

MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo. *Výroční zpráva 2011*. Prostějov: MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo, 2011.

MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo. *Výroční zpráva 2011*. Prostějov: MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo, 2012.

MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo. *Výroční zpráva 2011*. Prostějov: MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo, 2013.

MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo. *Výroční zpráva 2011*. Prostějov: MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo, 2014.

MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo. *Výroční zpráva 2011*. Prostějov: MECHANIKA PROSTĚJOV 97, družstvo, 2015.

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Benchmarkingový diagnostický systém finančních indikátorů INFA [klasifikace CZ–NACE] sledovaného odvětví v rocích 2011 – 2015. *Mpo.cz* [online]. © 2005 – 2017 [cit. 2017–23–05]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/benchmarking/infa-v2.html>

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. Veřejný rejstřík a Sbírká listin. *Justice.cz* [online]. © 2012 – 2015 [cit. 2016–21–12]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=575123&typ=UPLNY>

MOLNÁR, Z. a kol. *Pokročilé metody vědecké práce*. 1. vyd. Praha: Profess Consulting, s.r.o., 2012. 745 s. ISBN 978–80–7259–064–3.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 120 s. Finanční řízení. ISBN 978–80–247–5534–2.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 5. aktualizované vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. Finanční řízení. ISBN 978–80–247–5534–2.

SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2009, 154 s. ISBN 978–80–251–1830–6.

SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 2. aktualizované vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2011. 152 s. ISBN 978–80–251–3386–6.

SCHOLLEOVÁ, H. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 256 s. ISBN 978–80–247–2424–9.

ŠVANDOVÁ, Eva, Eva ŠTĚPÁNKOVÁ a Sylva TALPOVÁ. *Ekonomika malých a středních podniků*. 2., rozš. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978–80–210–5494–3.

ŠULEŘ, O. *Manažerské techniky: Sedmdesát technik moderního managementu*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1995. 225 s. učebnice pro každého. ISBN 80–85839–06–7.

SŮVOVÁ, H. a kol. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. Dot. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, 2000. 622 s. ISBN 80–7265–027–0.

ŠVANDOVÁ, E., ŠTĚPÁNKOVÁ, E., TALPOVÁ, S. *Ekonomika malých a středních podniků*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 151 s. ISBN 978–80–210–4615–3.

ŽIVĚLOVÁ, I. *Podnikové finance*. 1. vyd. Brno: Provozně ekonomická fakulta, 2007. 111 s. ISBN 978–80–7375–035–0.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CF	Cash Flow (Peněžní tok)
ČPK	Čistý pracovní kapitál
EBIT	Earnings Before Interest and Taxes (Provozní výsledek hospodaření)
EAT	Earnings After Taxes (Výsledek hospodaření za běžné účetní období)
ROA	Return on Assets (Rentabilita aktiv)
ROE	Return on Equity (Rentabilita vlastního kapitálu)
ROS	Return on Sales (Rentabilita tržeb)
VH	Výsledek hospodaření
Sb.	Sbírka zákonů

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Porovnání doby obratu obchodních pohledávek s obchodními závazky 82

Graf 2: Porovnání výše VH běžného účetního období s výší celkové zadluženosti..... 86

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Ukázka výrobního programu družstva	9
Obr. 2: Uživatelé finanční analýzy	19
Obr. 3: Členění metod finanční analýzy	23

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Členění ukazatelů finanční analýzy	24
Tab. 2: Klasifikační tabulka IN05	41
Tab. 3: Stupnice hodnocení ukazatelů pro Kralickýv rychlý test	43
Tab. 4: Základní údaje o družstvu Mechanika Prostějov 97	46
Tab. 5: Horizontální analýza aktiv.....	47
Tab. 6: Vertikální analýza aktiv.....	48
Tab. 7: Horizontální analýza pasiv	51
Tab. 8: Vertikální analýza pasiv	53
Tab. 9: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty.....	54
Tab. 10: Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty.....	55
Tab. 11: Čistý pracovní kapitál	59
Tab. 12: Ukazatele rentability.....	60
Tab. 13: Ukazatele aktivity.....	62
Tab. 14: Ukazatele obratu zásob.....	63
Tab. 15: Ukazatele obratu pohledávek	64
Tab. 16: Ukazatele obratu závazků.....	65
Tab. 17: Ukazatele likvidity.....	66
Tab. 18: Ukazatele zadluženosti	68
Tab. 19: Provozní ukazatele.....	69

Tab. 20: Index IN05	72
Tab. 21: Quicktest Kislingerová	73
Tab. 22: Absolutní hodnoty cash flow a jednotlivé položky, ze kterých se skládá	83
Tab. 23: Srovnání vlivu celkové zadluženosti na vybrané ukazatele a na výši VH běžného účetního období.....	88
Tab. 24: Srovnání nákladů, výnosů a tržeb a jejich vlivu na VH běžného účetního období	87
Tab. 25: Srovnání koeficientu samofinancování s odvětvím.....	87

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Rozvaha aktiv družstva Mechanika Prostějov 97 za období let 2011–2015

Příloha 2: Rozvaha pasiv družstva Mechanika Prostějov 97 za období let 2011–2015

Příloha 2: Výkaz zisku a ztráty družstva Mechanika Prostějov 97 za období let 2011–2015

Příloha 1: Rozvaha aktiv družstva Mechanika Prostějov 97 za období let 2011–2015

Hodnoty jsou v tis Kč.	2011	2012	2013	2014	2015
AKTIVA CELKEM	66 811	54 253	56 970	54 772	57 727
Dlouhodobý majetek	8 941	8 953	8 402	8 006	7 545
Dlouhodobý hmotný majetek	8 931	8 943	8 392	7 996	7 535
Pozemky	1 211	1 211	1 211	1 211	1 285
Stavby	7 175	7018	6 515	6 301	6 004
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	352	260	663	484	239
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	193	454	3	0	7
Dlouhodobý finanční majetek	10	10	10	10	10
Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	10	10	10	10	10
Oběžná aktiva	57 603	44 894	48 505	46 725	50 124
Zásoby	1 921	1 951	1 716	1 507	1 257
Materiál	703	671	608	659	481
Zboží	1 218	1 280	1 108	848	776
Dlouhodobé pohledávky	17	35	19	0	0
Pohledávky z obchodních vztahů	17	35	19	0	0
Jiné pohledávky	0	0	0	0	0
Krátkodobé pohledávky	31 913	41 538	44 957	40 282	40 080
Pohledávky z obchodních vztahů	5 026	6 317	5 263	3 160	4 096
Pohledávky – ovládající a řídicí osoba	0	31 241	36 047	33 101	32 987
Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	78	610	0	0	0
Stát – daňové pohledávky	3 383	2 729	3 026	2 456	2 418
Krátkodobé poskytnuté zálohy	1 796	350	562	280	436
Dohadné účty aktivní	51	0	0	0	0
Jiné pohledávky	21 579	291	59	1 285	143
Krátkodobý finanční majetek	23 752	1 370	1 813	4 936	8 787
Peníze	250	300	366	65	97
Účty v bankách	23 502	1 070	1 447	4 871	8 690
Časové rozlišení	267	406	63	41	58
Náklady příštích období	40	406	62	19	53
Příjmy příštích období	227	0	1	22	5

Příloha 2: Rozvaha pasiv družstva Mechanika Prostějov 97 za období let 2011–2015

Hodnoty jsou v tis Kč.	2011	2012	2013	2014	2015
PASIVA CELKEM	66 811	54 253	56 970	54 772	57 727
Vlastní kapitál	60 849	44 881	46 115	46 545	49 046
Základní kapitál	10 020	10 020	10 020	10 040	10 040
Základní kapitál	10 020	10 020	10 020	10 040	10 040
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	15 926	15 926	15 926	15 926	15 926
Zákonný rezervní fond / Nedělitelný fond	15 926	15 926	15 926	15 926	15 926
Výsledek hospodaření minulých let	31 881	16 784	16 430	17 664	20 579
Nerozdělený zisk minulých let	31 881	16 784	16 430	17 664	20 579
Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	3 022	2 151	3 739	2 915	2 501
Cizí zdroje	5 099	8 036	10 480	7 997	8 315
Rezervy	0	0	31	0	17
Ostatní rezervy	0	0	31	0	17
Krátkodobé závazky	5 099	8 036	10 449	7 997	8 298
Závazky z obchodních vztahů	2 840	5 586	7 204	6 089	6 365
Závazky k zaměstnancům	1 086	1 160	1 424	1 087	1 006
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	499	453	660	454	426
Stát – daňové závazky a dotace	491	615	418	201	360
Krátkodobé přijaté zálohy	0	0	200	3	6
Dohadné účty pasivní	183	222	404	130	119
Jiné závazky	0	0	139	33	16
Časové rozlišení	863	1 336	375	230	366
Výdaje příštích období	758	203	229	169	297
Výnosy příštích období	105	1 133	146	61	69

Příloha 2: Výkaz zisku a ztráty družstva Mechanika Prostějov 97 za období let 2011–2015

Hodnoty jsou v tis Kč.	2011	2012	2013	2014	2015
Tržby za prodej zboží	19 048	28 953	33 870	35 533	32 584
Náklady vynaložené na prodané zboží	17 614	26 826	30 397	32 845	28 227
Obchodní marže	1 434	2 127	3 473	2 688	4 357
Výkony	21 744	18 611	18 095	14 811	12 703
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	21 744	18 611	18 095	14 742	12 703
Aktivace	0	0	0	69	0
Výkonová spotřeba	11 661	11 255	10 465	8 219	6 997
Spotřeba materiálu a energie	5 792	6 455	5 512	4 669	4 938
Služby	5 869	4 800	4 953	3 550	2 059
Přidaná hodnota	11 517	9 483	11 103	9 280	10 063
Osobní náklady	17 333	14 988	16 860	16 509	16 287
Mzdové náklady	13 126	11 284	12 818	12 550	12 221
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	3 876	3 342	3 730	3 591	3 467
Sociální náklady	331	362	312	368	599
Daně a poplatky	59	69	92	63	76
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	682	618	726	772	741
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	68	93	488	35	30
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	30	16	458	0	0
Tržby z prodeje materiálu	38	77	30	35	30
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	16	32	484	2	4
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	0	0	465	0	0
Prodaný materiál	16	32	19	2	4
Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti	1 736	2 951	1 088	–486	–3 875

a komplexních nákladů příštích období					
Ostatní provozní výnosy	10 534	10 496	10 910	10 483	9 780
Ostatní provozní náklady	522	144	237	512	4 182
Provozní výsledek hospodaření	1 771	1 270	3 014	2 426	2 458
Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	0	0	0	0	0
Prodané cenné papíry a podíly	0	0	0	0	0
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	0	0	1	1	1
Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	0	0	1	1	1
Výnosové úroky	1 275	910	742	507	63
Nákladové úroky	0	0	0	0	0
Ostatní finanční výnosy	6	2	13	5	4
Ostatní finanční náklady	30	31	31	24	25
Finanční výsledek hospodaření	1 251	881	725	489	43
Daň z příjmů za běžnou činnost	0	0	0	0	0
- Splatná	0	0	0	0	0
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	3 022	2 151	3 739	2 915	2 501
Mimořádný výsledek hospodaření	0	0	0	0	0
Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	3 022	2 151	3 739	2 915	2 501
Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	3 022	2 151	3 739	2 915	2 501